

Ville Nurmi

4H-LIITON YSIT TÖIHIN –PROJEKTIN VAIKUTUS NUORIIN

4H-LIITON YSIT TÖIHIN –PROJEKTIN VAIKUTUS NUORIIN

Ville Nurmi
Opinnäytetyö
Syksy 2020
Liiketalous
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalous, Esimiestyö ja henkilöstöjohtaminen

Tekijä: Ville Nurmi

Opinnäytetyön nimi: 4H-liiton Ysit töihin – projektin vaikutus nuoriin

Työn ohjaaja: Esa Anttila

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2020

Sivumäärä: 42 + 6

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää 4H-liiton Ysit töihin – projektin vaikutuksia projektissa mukana olleiden nuorten elämään. Työllä halutaan selvittää projektin vaikutuksia esimerkiksi nuorten asenteisiin, tulevaisuuden suunnitelmiin, jatkokouluttautumissuunnitelmiin ja ylipääntensä sitä, mitä nuoret olivat kesätyökokemuksesta mieltä. 4H-liitto saa työstäni arvokasta tietoa nuorten kokemuksista ja projektin onnistuneisuudesta.

Työssä käsitellään muun muassa nuorten käsityksiä siitä mitä on työ, nuorten ajatuksia työelämän vaatimuksista, heidän omaa asemaansa työmarkkinoiden murroksen muovaamassa tulevaisuuden työympäristössä, nuorten yrittäjyyttä ja yrittäjyyskasvatusta sekä nuorten muuttuneita asenteita työttömyyttä kohtaan.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostuu nuorten työn tekemiseen ja yrittäjyyteen sekä työmarkkinoiden murrokseen liittyvistä teoksista, verkkolähteistä, haastatteluista ja etenkin vuoden 2019 Nuorisobarometrin kyselyiden tuloksista. Alun perin tarkoituksena oli tehdä kvalitatiivinen tutkimus, mutta opinnäytetyön edetessä päädyin kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään. Syynä tähän oli haastateltavien nuori ikä ja tämän tuoma haasteellisuus saada heiltä kattavampia ja pohdiskelevampia vastauksia. Tiedonkeruumenetelmäksi valikoitui strukturoitu kyselyhaastattelu jossa lopussa oli myös yksi avoin kysymys. Kyselyyn vastasi yhteensä 26 nuorta.

Tutkimustuloksissani oli sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia nuorten työskentelyyn liittyvien aiempien tutkimusten kanssa. Yleisesti ottaen nuorten kokemukset kesätyöstä olivat positiivisia. Nuoret kokivat itsetuntonsa kasvaneen kesätyön myötä ja kokemuksen opettaneen heille tärkeitä taitoja heidän tulevaisuuttaan ajatellen. Kesätyö avasi heidän näkemyksiään esimerkiksi siitä, että oliko ala heille sopiva, tarvitsevatko he lisäkoulutusta ja näkevätkö he yrittäjyyden yhtenä vaihtoehtona työllistää itsensä myös tulevaisuudessa.

Asiasanat: Kokemukset kesätyöstä, Ysit töihin – projekti, työmarkkinoiden murros, yrittäjyyskasvatus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Program in Business Economics, Management and HRM

Author: Ville Nurmi

Title of thesis: 4H's Ysit töihin – projects impact on the youth

Supervisor: Esa Anttila

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2020 Number of pages: 42 + 6

The purpose of this thesis is to find out the impact and the effects of 4H's Ysit töihin – project on the youth that were in the project. The aim of the work is to find out the effects of the project on for example young people's attitudes, future plans, further education plans and in general what young people thought of the summer work experience. Through my work, the 4H receives valuable information about the experiences of the young people and the success of the project.

The thesis deals with things like young people's perceptions of what work is, their thoughts on the demands of working life, their own position in the future work environment shaped by the labor market change, young people's entrepreneurship, entrepreneurship education and young people's changed attitudes towards unemployment.

The theoretical framework of the thesis consists of works related to youth work and entrepreneurship, as well as the transformation of the labor market. Online sources, interviews and especially the results of the 2019 Youth Barometer surveys are also been used in the thesis. Originally, the intention was to do qualitative research, but as the thesis progressed, I ended up with a quantitative research method. The reason for this was the young age of the interviewees and the challenge it brought to get more comprehensive and thoughtful answers from them. A structured questionnaire interview was selected as the data collection method, where there was also one open-ended question. A total of 26 young people responded to the survey.

My research results included both similar data and differences from previous studies related to youth work. In general, young people's experiences of summer work were positive. The young people felt that their self-esteem had increased due to summer work and that the experience had taught them important skills for their future. The summer job broadened their views, for example, on whether the working sector was suitable for them, whether they needed further education and whether they saw entrepreneurship as an option to employ themselves in the future as well.

Keywords: Experiences from summer work, Ysit töihin - project, labor market transformation, entrepreneurship education

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJA – SUOMEN 4H –LIITTO R.Y.....	7
	2.1 4H:n historia ja toiminta	7
	2.2 Kestävää kasvua tekemällä oppien ja kasvun strategia	9
3	YSIT TÖIHIN –PROJEKTI	10
	3.1 Mikä on Ysit töihin?	10
	3.2 Kesätyön hyödyt nuorelle sekä työnantajalle.....	11
4	NUORTEN KÄSITYKSET TYÖSTÄ JA TYÖELÄMÄSTÄ	12
	4.1 Mikä on nuorten mielestä työtä?.....	12
	4.2 Työmarkkinoiden murros ja nuorten käsitykset työelämän vaatimuksista	13
	4.3 Nuorten näkemykset koulutuksen tärkeydestä työllistymisessä	15
	4.4 Nuorten näkemykset omasta tulevaisuudestaan työelämässä	17
5	NUORET JA YRITTÄJYYS.....	20
	5.1 Nuoret yrittäjinä ja nuorten yrittäjien nykytila	20
	5.2 Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjäksi päätyminen.....	22
6	NUORTEN ASEENTEET TYÖTTÖMYYYTTÄ KOHTAAN TÄNÄ PÄIVÄNÄ.....	24
	6.1 Nuorten asenteet työttömyyttä kohtaan ja taloustilanteen vaikutus niihin.....	24
	6.2 Nuorten ajatuksia työllistymisestä, sosiaalietuuksista sekä riittävästä palkasta	25
7	TUTKIMUSMENETELMÄT SEKÄ TUTKIMUKSENTOTEUTUS JA VAIHEET	28
8	TULOSTEN ESITTELY.....	29
9	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	38
	LÄHTEET.....	41
	LIITTEET	43

1 JOHDANTO

Tutkin opinnäytetyössäni 4H-liiton Ysit töihin -projektin vaikutusta nuorten näkökulmasta. Ysit töihin -projektissa nuoria työllistetään vähintään kahdeksi viikoksi yhdeksännen luokan jälkeisenä kesänä. Nuoret pääsevät projektin kautta sekä työntekijöiksi että perustamaan omaa 4H-yritystä ja näin työllistämään itse itsensä. Valitsin tämän aiheen, koska se voi kasvattaa osaamistani esimerkiksi rekrytoinnin, tulevaisuuden työvoiman kehittämisen sekä henkilöstöpalvelualalla toimimisen saralla.

Opinnäytetyössä tutkitaan nuorten mielipidettä siitä, mitä vaikutusta kesätyöllä on esimerkiksi heidän asenteisiinsa, tulevaisuudensuunnitelmiin, jatkokouluttautumiseen sekä millainen on nuoren ajatus yleisesti työn vaikutuksista hänen elämäänsä. Työn tavoitteena onkin siis selvittää näitä edellä mainittuja asioita. Tutkimuskysymys on seuraava: Mikä merkitys Ysit töihin -projektilla oli nuorten asenteisiin työntekoa ja yrittäjyyttä kohtaan, tulevaisuuden suunnitelmiin ja millaiseksi nuoret kesätyökokemuksen kokivat?

Teoriaperustaa ja haastattelukysymyksiä opinnäytetyöni aiheesta aloin työstämään aloitusseminaarin jälkeen. Ohjausseminaarissa päädyttiin vaihtamaan kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään haastateltavien nuoren iän vuoksi. Tutkimus on siis kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, joka toteutettiin webropol-kyselylomakkeella, joka lähetettiin noin 30 projektissa mukana olleelle nuorelle. Kysely sisälsi myös yhden avoimen kysymyksen jossa nuori sai vapaasti kertoa kesätyökokemuksestaan. Nuoria saatiin vastaamaan kyselyyn yhteensä 26. Kyselyn tuloksissa oli sekä yhteneväisyyksiä että eroavaisuuksia teoriaperustan kanssa.

Työn ydinlähteenä käytettiin vuoden 2019 nuorisobarometriä, jonka teemana on työ ja yrittäjyys. Nuorisobarometri sopi siis tämän vuoden teemaltaankin erinomaisesti ydinlähteeksi tähän opinnäytetyöhön. Muu kirjallisuus käsittelee myös nuorten työntekoa ja yrittäjyyttä sekä myös nuorten työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä kuten työmarkkinoiden murrosta ja yrittäjyyskasvatusta.

2 TOIMEKSIANTAJA – SUOMEN 4H –LIITTO R.Y.

2.1 4H:n historia ja toiminta

4H:n nimi tarkoittaa sanoja hands, head, heart ja health jotka on käännetty suomeksi sanoiksi harkinta, harjaannus, hyvyys ja hyvinvointi. 4H – toiminta käynnistyi jo 1900-luvun alussa Yhdysvalloissa vastareaktiona nuorten työttömyyteen, siitä aiheutuvaan pahoinvointiin sekä niihin liittyviin muuttoaaltoihin maaseuduilta kaupunkeihin. Toiminnan tavoitteena on ollut tarjota nuorille yrittäjyyden, työnteon ja arkielämän taitoja, jotta nuoret voisivat pärjätä yhteiskunnassa ja aiemmin erityisesti maaseudulla omalla työllään. Samalla tavoitteena oli levittää tietotaitoa maatalouden nykyaikaisista työmenetelmistä. Toiminta liittyi alkuvaiheessa nimenomaan maatalouteen, mutta pian se myös laajeni myös muille aloille kuten esimerkiksi puutarhan hoitoon ja leivontaan. Alkoi muodostua esimerkiksi maatalous-, puutarha- ja leivontakerhoja ja myös valtio tuli toimintaa rahoittamaan. 4H:n perusideologiaksi muodostui tekemällä oppiminen. (4H 2020, Viitattu 15.6.2020.)

Toiminta on alkuaikojen maaseutupainotteisuudesta laajentunut myös kaupungeissa tehtäväksi nuorisotyöksi. Vuonna 1968 järjestön nimi vaihtui 4H- liitoksi vastaamaan enemmän kansainvälisistä nimeä. 4H-toiminta ei ole ollut missään vaiheessa poliittisesti tai uskonnollisesti sitoutunutta ja sillä on toiminnan käynnistymisestä lähtien ollut laajojen kansalaispiirien tuki. (4H 2020, Viitattu 15.6.2020.)

4H-nuorisotyön perusteet koostuvat kasvatustavoitteesta, arvoista, tekemällä oppimisesta, yrittäjyyskasvatuksen toimintamallista sekä kolmesta askeleesta työelämään. 4H:n tavoitteena on, että sen toiminnassa mukana olevista lapsista kasvaa aktiivisia, vastuullisia ja yritteliäitä nuoria. 4H-toiminta tukee kaikissa lapsen ikävaiheissa hänen kasvua kestäväään elämäntapaa, työhön ja yrittäjyyteen. Kestävällä elämäntavalla tarkoitetaan ruokakasvatusta, kädentaitoja, nuorten kestävä luontosuhteen rakentumisen tukemista sekä kestäviin valintoihin kannustamista. (4H 2020, Viitattu 15.6.2020.)

Yrittäjyyskasvatus on myös avainasemassa 4H-järjestön toiminnassa. Siihen liittyen 4H:lla on oma Kolme askelta työelämään –toimintamalli, jota toteutetaan paikallisyhdistyksissä. Malliin sisältyy 4H-toiminnalle määritellyt avaintuotteet: Ryhmätoiminta, 4H-akatemia, Työpaikka ja 4H-

yritys. Ryhmätoiminnan tärkein muoto on 4H-harrastekerhot. Kerhot opettavat nuoria monipuolisesti kestäväan elämäntapaan liittyvissä arjen taidoissa sekä antavat yritteliään ihmisen perusvalmiuksia. Leirit, kilpailut ja kouluyhteistyö lisäävät mahdollisuuksia ryhmässä toimimiseen, oppimiseen ja harrastamiseen. Kerhonohjaajille, ammattikasvattajille ja lapsille on kehitetty TOP-tehtävä sivusto. Se on avoin tehtäväpankki. Tehtäväpankin aihepiirit ovat keskeisiä kaikissa Kolme askelta työelämään -mallin vaiheissa. TOP-kirjaimet tulevat sanoista Tekemällä Oppii Parhaiten. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

Kuvio 1. Kolme askelta työelämään (4H 2020)

4H-akatemia on 13–28-vuotiaille suunnattu monipuolinen tekemisen ja oppimisen ympäristö. Akatemian opinnoista voi saada opintopisteitä ja osaamismerkkejä. Akatemia koostuu työelämätaidoista, yrittäjyydestä, kansainvälisyydestä, vapaaehtoisuudesta, vaikuttamisesta, omista projekteista sekä teoista oman elinpiirin, luonnon, ympäristön ja muiden ihmisten hyväksi. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

Kokemusta yrittäjyydestä ja työnteosta voi alkaa hankkia 4H:n kautta jo 13-vuotiaana. Nuoria valmennetaan työtehtäviin ja työllistetään vastuullisesti. Nuorella on monta työllistymisreittiä. Nuori voi työskennellä 4H-yhdistykselle, päästä töihin sen kautta tai työllistää itse itsensä perustamallaan 4H-yrityksellä. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

2.2 Kestävää kasvua tekemällä oppien ja kasvun strategia

4H:n kasvun strategia 2020–2022 käynnistyi vuonna 2017 laajassa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa nuorten, 4H-järjestön toimi- ja luottamushenkilöiden, vapaaehtoisten ja sidosryhmien kanssa. Strategiatyön tärkein osa-alue on ollut toimintaympäristön muutosten seuranta ja analysointi. 4H:n työn tavoitteena on, että jokainen suomalainen lapsi tai nuori löytää omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa, kokee onnistumisia ja saa mahdollisuuden kasvaa täyteen potentiaaliinsa. (4H 2019, Viitattu 25.8.2020.)

4H toimii sen puolesta, ettei yksikään nuori jäisi yhteiskunnan ulkopuolelle. Sen strategia vuosina 2020–2022 tulee keskittymään ilmastonmuutokseen ja kestävän elämäntavan vaatimukseen, lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn, työelämän ja koulutuksen muutokseen, alueelliseen kehitykseen sekä monikulttuurisuuden vahvistumiseen yhteiskunnassamme. Parhaimmillaan strategia on kaikkien 4H:n toimintaan liittyvien toimijoiden yhteinen työväline, joka antaa suunnan ja merkityksen päivittäisen 4H-nuorisotyön toteuttamiseen. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

4H:n tavoitteena on ollut rakentaa strategia, jonka jokainen toiminnassa eri tavoin mukana oleva voi kokea omakseen. Kun jokainen toimija tietää mitä valitut tavoitteet merkitsevät hänen omassa 4H-roolissaan ja miten hän voi itse toimia edistääkseen 4H:n strategisten tavoitteiden toteutumista ollaan lähempänä 4H:n visiota, jonka ytimessä ovat lapset ja nuoret ja kestävä kasvu tekemällä oppien. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

3 YSIT TÖIHIN –PROJEKTI

3.1 Mikä on Ysit töihin?

Ysit töihin -projektissa kehitetään nuorten talous-, yrittäjyys- ja työelämätaitoja tarjoamalla nuorille valmennusta ja koulutusta. Pyrkimyksenä on työllistää nuoria vähintään kahden viikon ajaksi 9. luokan jälkeisenä kesänä. Nuorille kesätöitä tarjoavat yritykset, erilaiset yhteisöt ja kotitaloudet. Kunnat ja koulut ovat myös tärkeässä roolissa, koska niiden kanssa koulutus järjestetään yhteistyössä. Ysit töihin -projektin toteuttaa 4H-järjestö opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella ja sen pilotointi alkoi syksyllä 2018. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

Projektissa on mukana kolme maakuntaa; Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Etelä-Pohjanmaa sekä Hämeenlinnan, Tuusulan, Oulun ja Rovaniemen kaupungit. 4H-yhdistyksiä on mukana 33, jotka toimivat 39 kunnan alueella. Projektissa on mukana yli 6000 yhdeksäsluokkalaista. 4H-järjestö toteuttaa Ysit töihin –projektin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

Ysit töihin –projektin tavoitteena on muun muassa parantaa nuorten valmiuksia saada töitä, auttaa nuorta saamaan kesätyön vähintään kahdeksi viikoksi, auttaa nuorta työllistämään itsensä yrittäjänä sekä rakentaa vuoropuhelua nuorten, paikkakunnan työnantajien ja peruskoulun välillä. Myös työnantajien valmiuksia ja motivaatiota työllistää nuoria halutaan lisätä. Tavoitteena on myös kehittää nuorten työllistämiseen liittyvää verkostomaista toimintakulttuuria sekä lisätä yleistä ymmärrystä liittyen alaikäisten työllistämisen tärkeyteen. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

Nuorten palkkauksessa hyödynnetään erilaisia malleja muun muassa Tutustu työelämään ja tie-naa -mallia, Kesätyöseteliä ja TES:n mukaista palkkausta. Projektihenkilöstö ja 4H-yhdistykset seuraavat ja tilastoivat yhdeksäsluokkalaisten sijoittumista kesätyöhön ja keräävät palautetta sekä nuorten että työnantajien kokemuksista. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

4H-yhdistys tarjoaa 13–28-vuotiaille nuorille yrityskoulutusta, joita järjestävät paikalliset 4H-yhdistykset. Jokaisella nuorella yrittäjällä on oma yritysohjaaja. Nuoren perustaman yrityksen toimintaa seurataan hänen vuosittain laatimasta toimintakertomuksesta sekä talousraportista.

Apua yritystoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen saa 4H-yhdistykseltä. (4H 2020, Viitattu 16.6.2020.)

3.2 Kesätyön hyödyt nuorelle sekä työnantajalle

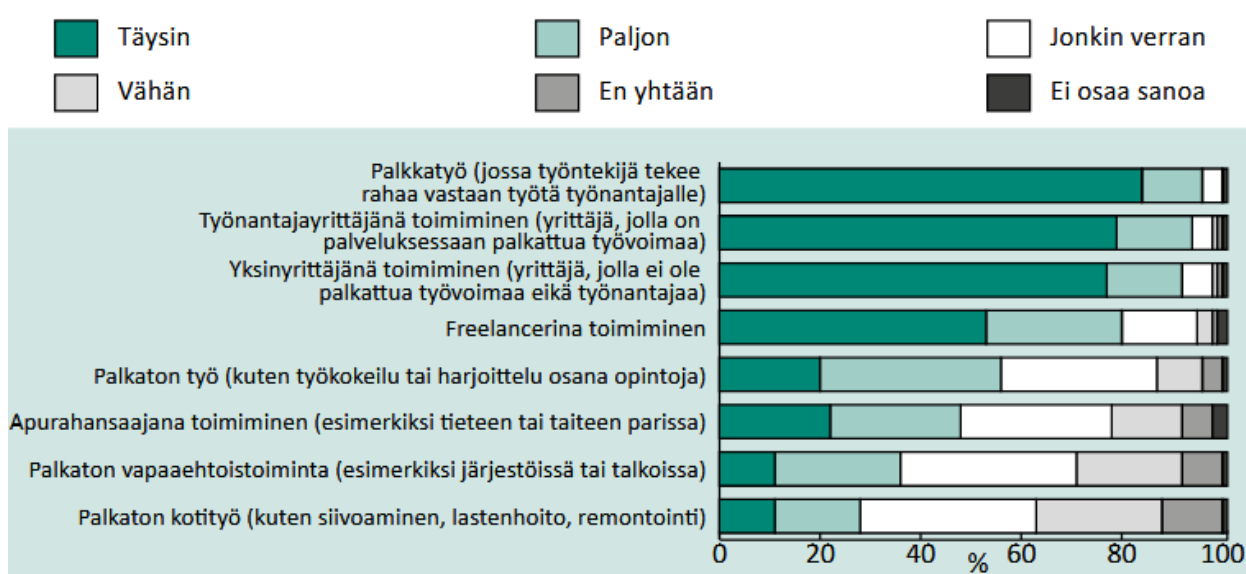
Ysit töihin – projekti ei suinkaan ole ainoa nuorten kesätyöllistymistä tukeva kampanja. Muita tällaisia ovat olleet esimerkiksi Vastuullinen kesäduuni – kampanja, jossa mukana oli myös työeläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. Tähän kampanjaan liittyneessä Ylen tekemässä haastattelussa Ilmarisen entinen toimitusjohtaja Timo Ritakallio tiivisti hyvin kesätyön positiiviset vaikutukset sekä nuorelle että työnantajalle. Nuori muun muassa näkee ja oppii minkälaista työelämässä on, saa tärkeää työkokemusta tulevaisuutta ajatellen, voi verkostoitua ja tutustua uusiin ihmisiin sekä saa selkeämmän näkemyksen alasta ja näin voi ehkä helpommin tehdä päätöksen siitä, lähteäkö alalle tulevaisuudessa töihin vai ei. Työnantajat taas parhaimmillaan saavat hyvistä kesätyöntekijöistä innokkaita työntekijöitä, jotka haluavat hoitaa työnsä hyvin ja täsmällisesti. Nuoret usein myös hallitsevat teknologian ja digitaidot paremmin kuin vanhemmat työntekijät ja voivat näin tuoda yritykselle jopa uusia tapoja toimia. (Ritakallio, haastattelu 26.1.2016.)

4 NUORTEN KÄSITYKSET TYÖSTÄ JA TYÖELÄMÄSTÄ

4.1 Mikä on nuorten mielestä työtä?

Työ on hyvin paljon sekä yhteiskunnallinen että sosiaalinen ilmiö. Työn saamiin merkityksiin on vaikuttanut yhteiskuntien kehitys ja työn muuttuva luonne eri aikoina. Etenkin länsimaisessa kulttuurissa ihminen rakentaa persoonaansa työn kautta ja työ on apuväline itsensä ja unelmien toteuttamiseen. Työhönsä tyytyväisen ammattilaisen itsetunto nousee ja oman itsensä arvostus kasvaa. Asenteet työtä kohtaan ja työn arvostus ovat kuitenkin muutoksessa. Nykyajan ihmisen arvomaailmassa työn ja perheen rinnalle ovat tulleet harrastukset, ystävät sekä kulutusmahdollisuudet. Monille työstä onkin tullut ”tulonlähde” jolla mahdollistetaan elämän muita asioita. (Rissanen 2017, 25.) Tämä tuli ilmi myös Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n vuonna 2010 tekemästä kyselytutkimuksesta koskien suomalaisten työtä koskevia arvoja ja asenteita. Tutkimuksen mukaan 1970-luvulla ja sen jälkeen syntyneet eivät enää jaa käsitystä työnteosta ”jokaisen velvollisuutena” eivätkä pidä työtä ihmisen kunnian mittarina. (Pyöriä, Ojala, Saari & Järvinen 2017, 81.)

Palkkatyöyhteiskunnalle vain palkallinen työ on ”oikeaa” työtä, vaikka näkymätön ja palkaton työ on myös yhteiskunnan kannalta hyvin tärkeää. Palkatonta työtä ovat usein esimerkiksi omaisten kotihoito, ruohonjuuritason kulttuuritoiminta, vapaaehtoistyö sekä vanhusten ja lasten hyväksi tehtävä työ. (Haapala 2016, 233.) Myös nuorten ajatuksissa näkyi Nuorisobarometrin perusteella selvästi, että palkatonta työtä ei pidetä niin ”oikeana” kuin palkallista työtä.

Kuvio 2. Nuorten ajatuksia siitä, millainen toiminta mielletään työksi (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

Nuorten käsitykset siitä, mitä työllä tarkoitetaan vaihtelevat. Nuorisobarometrin kyselyssä, palkkatyötä pidettiin lähes yksimielisesti nuorten keskuudessa ”oikeana” työnä. Myös yrittäjänä toimiminen mielettiin melkein yhtä usein ”oikeaksi” työksi kuin palkkatyö. Sillä ei myöskään ollut juuri merkitystä toimiko työnantajayrittäjänä vai yksityisyrittäjänä. Yli puolet kyselyyn vastanneista nuorista piti myös freelancerina toimimista täysin ”oikeana” työnä. Tärkein kriteeri toiminnan mieltämiseksi työksi oli siis siitä saatava palkka. Tämä ilmenee myös nuorten vastauksissa koskien palkatonta työtä, palkatonta vapaaehtoistoimintaa sekä palkatonta kotityötä. Enimillään vain viidesosa nuorista piti näitä toimintoja täysin työnä. (Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura, Nuorisotutkimusverkosto & Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, Viitattu 20.6.2020.)

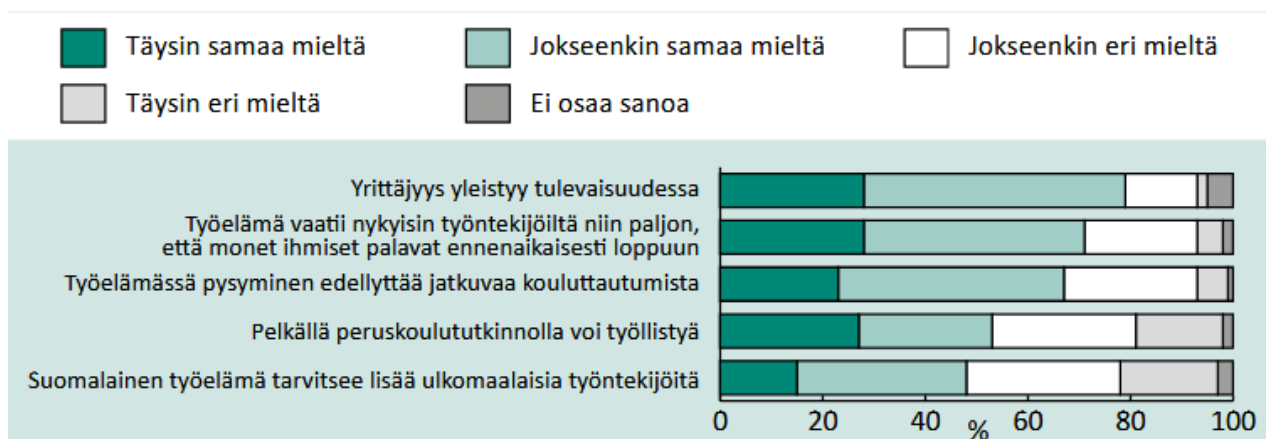
Sukupuolten asenteita vertailtaessa tyttöjen näkemys työstä oli avarakatseisempi kuin poikien, sillä he pitivät edellä mainittuja aktiviteetteja useammin työnä kuin pojat. Erot olivat suurimmat apurahansaajana toimimisen, palkattoman työn, palkattoman vapaaehtoistoiminnan ja freelancerina toimimisen kohdalla. Esimerkiksi apurahansaajana toimimista eivät pitäneet työnä varsinkaan nuoret miehet, jotka näkivät menestymisen elämässä olevan itsestä kiinni ja jotka arvostivat ai-neellista hyvinvointia sekä itsensä elättämistä töitä tekemällä. Apurahaa ei yleisesti mielletty työstä saatavaksi palkkioksi. Sukupuoli ei kuitenkaan näyttänyt vaikuttavan suhtautumiseen yrittäjyydestä tai palkattomasta kotityöstä. Vain 11 prosenttia kyselyyn vastanneista koki palkattoman kotityön työksi ja he olivat usein avioliitossa ja/tai heillä oli lapsia. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 21.6.2020.)

4.2 Työmarkkinoiden murros ja nuorten käsitykset työelämän vaatimuksista

Työmarkkinoiden joustavuus on tehnyt yksittäisen työntekijän ja yksilön asemasta aiempaa riskialttiimman sekä epävarmemman. Jatkuva kouluttautuminen ja elinikäinen oppiminen ovat syrjäyttämässä ammattillisen peruskoulutuksen ja elinikäiset työsuhteet muuttumassa useisiin eri ammatteihin ja työpaikkoihin työuran aikana. Vakituinen kuukausipalkka on vaihtumassa tulokseen tai osaamiseen perustuvaan palkkaukseen sekä kiinteä eläkeikä on korvautumassa joustavalla eläköitymisellä. Vakituiset työsuhteet ovat myös vaihtumassa verkostoihin, epätyypillisiin työsuhteisiin, projekteihin sekä katkokselliseen työuraan. (Haapala 2016, 47.) Myös Kansan Si-

vistystyön Liitto ry: n koulutustuottajan ja tutkijan Jukka Peltokosken mukaan pätkätyöt avaavat urapolkuja ja lisäävät näin työkokemusta, mutta samalla lyhyiden työsuhteiden yleistyminen voi heikentää työehtoja (Hinkula 2018, Viitattu 4.9.2020).

Työelämän vaatimukset myös muuttuvat koko ajan vaativammiksi ja työpaikat joissa riittää perusasteen koulutus vähenevät. Koulutusjärjestelmä ei enää täysin pysty vastaamaan työelämän vaatimuksiin. Koulutustason nousu on pysähtymässä ja tämä on huolestuttavaa, koska tiedetään, että matala koulutus on yhteydessä työttömyyteen sekä pitkäaikaiseen työttömyyteen. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 24.6.2020.)

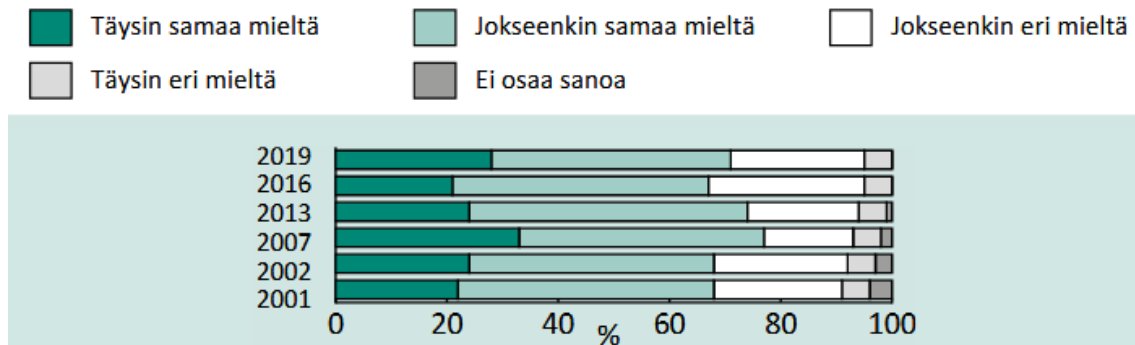

Kuvio 3. Nuorten käsityksiä työelämän vaatimuksista (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

Työelämän odotukset poikkeavat nykyään paljon aikaisemmasta. Itse työ ja työtehtävät muuttuvat jatkuvasti, työsuhteet lyhenevät ja nykypäivän työ tapahtuu yhä useammin tiimityönä eli sosiaaliset taidot ovat tärkeitä. Tehtävät ovat usein nykyään tietotyötä viestintäteknologian ja tekoälyn kehittymisen myötä ja ekologisuuden ja globaalisuuden tuomat haasteet ja vaatimukset joudutaan huomioimaan työssä jatkuvasti. (Rissanen 2017, 20.) Puhutaan siis työmarkkinoiden murroksesta, jonka kolme suurta megatrendiä ovat digitalisaatio, automatisaatio sekä globalisaatio. Työn murroksella tarkoitetaan siis niitä tulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia työmarkkinoilla, jotka syntyvät teknologisen kehityksen seurauksena. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, Viitattu 4.9.2020.)

Työmarkkinoiden murroksella on myös vaikutus nuorten työllistymiseen. Esimerkiksi yhdellä sen megatrendeistä eli globalisaatiolla on sekä suoria että epäsuoria vaikutuksia nuorten elämään ja työllistymiseen. Esimerkiksi halvempiin tuotantomaihin siirtyvät ja näin hiljalleen vähenevät työpaikat voidaan nähdä epäsuorina vaikutuksina. Suoria globalisaation vaikutuksia ovat taas esi-

merkiksi monikansallisten yritysten tulo kotimaan markkinoille jotka voivat lisätä työpaikkojen määrää. (Haanpää & Tuppurainen 2012, 32-33.)

Kuvio 4. Ihmisten loppuun palamiseen uskovien nuorten osuus eri vuosina (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

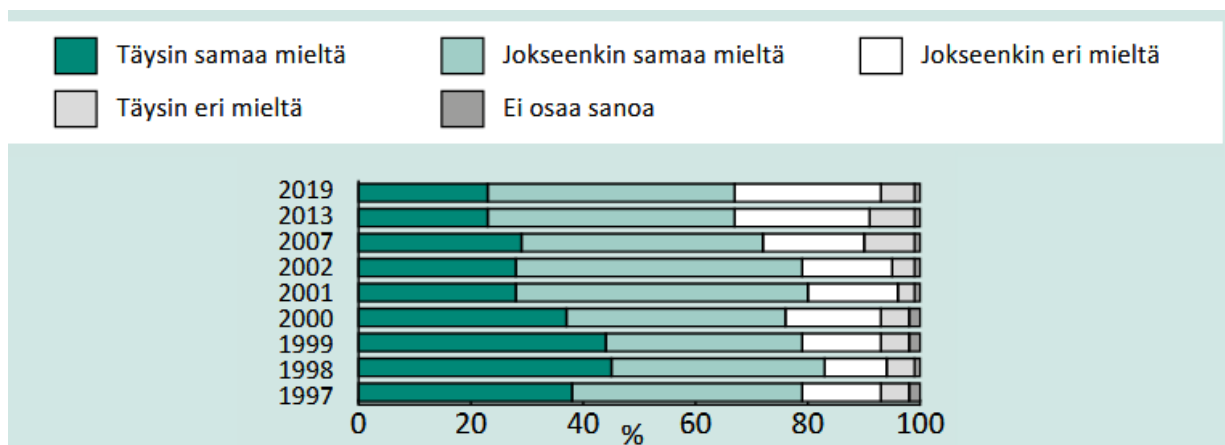
Nuorten käsitykset työelämän vaativuudesta ovat vaihdelleet. Vuonna 2019 71 % nuorista oli sitä mieltä, että työelämä on nykyään niin vaativaa, että moni palaa ennenaikaisesti loppuun. Luku oli vielä korkeampi juuri ennen globaalia pankkikriisiä vuonna 2007 jolloin 77 % nuorista oli sitä mieltä. Taantumun aikana loppuun palamisesta huolestuneiden nuorten osuus laski ja nyt, kun Suomen talous ja työllisyysaste ovat taas kasvussa, on huoli työelämän kuluttavuudesta taas lisääntymässä. Taantumun aikaan nuoria huoletti enemmän se, onko heillä tulevaisuudessa ylipäättänensä töitä, kuin työssä jaksaminen. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 28.6.2020.)

Tytöt uskoivat poikia useammin, että työelämä saa ihmiset palamaan loppuun. Tähän saattaa vaikuttaa sekin, että tytöt raportoivat työssä jaksamiseen liittyvistä vaikeuksista herkemmin. Näkemys oli myös tyypillisempi vanhemmilla vastaajilla. Nuoret ajattelevat tulevaisuuden työn olevan erilaista muutoinkin kuin kuormittavuudeltaan. 78 % nuorista esimerkiksi ajattelee, että yrittäjyys tulee yleistymään tulevaisuudessa. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 1.7.2020.)

4.3 Nuorten näkemykset koulutuksen tärkeydestä työllistymisessä

Jotta nuori pärjää joustavilla työmarkkinoilla, edellyttää se jatkuvaa oman elämän suunnittelua ja omiin ammatillisiin valmiuksiin panostamista. Koulutuksesta onkin yhä enemmän muodostumassa oman identiteetin muokkaamisen väline. Nuorille sopeutuminen joustavuutta edellyttävään työelämään saattaakin olla jopa helpompaa kuin muille, koska he ovat koko ikänsä eläneet jatku-

vien ja nopeiden muutosten virrassa. (Vanttaja & Järvinen 2006, 39.) 67 % nuorisobarometriin vastanneista oli sitä mieltä, että työelämässä pysyminen edellyttää jatkuvaa kouluttautumista. Myös TAT:in vuonna 2019 tekemä Kun koulu loppuu –kysely tuki tätä ajatusta. Kuitenkin jatkuvan kouluttautumisen välttämättömäksi näkevien osuus on laskenut kahdenkymmenen vuoden takaisista huippulukemista. Tämä on mielenkiintoista yhteiskunnassa joka nykypäivänä korostaa elinikäistä oppimista ja koulutustason jatkuvaa kasvua. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 10.7.2020.)

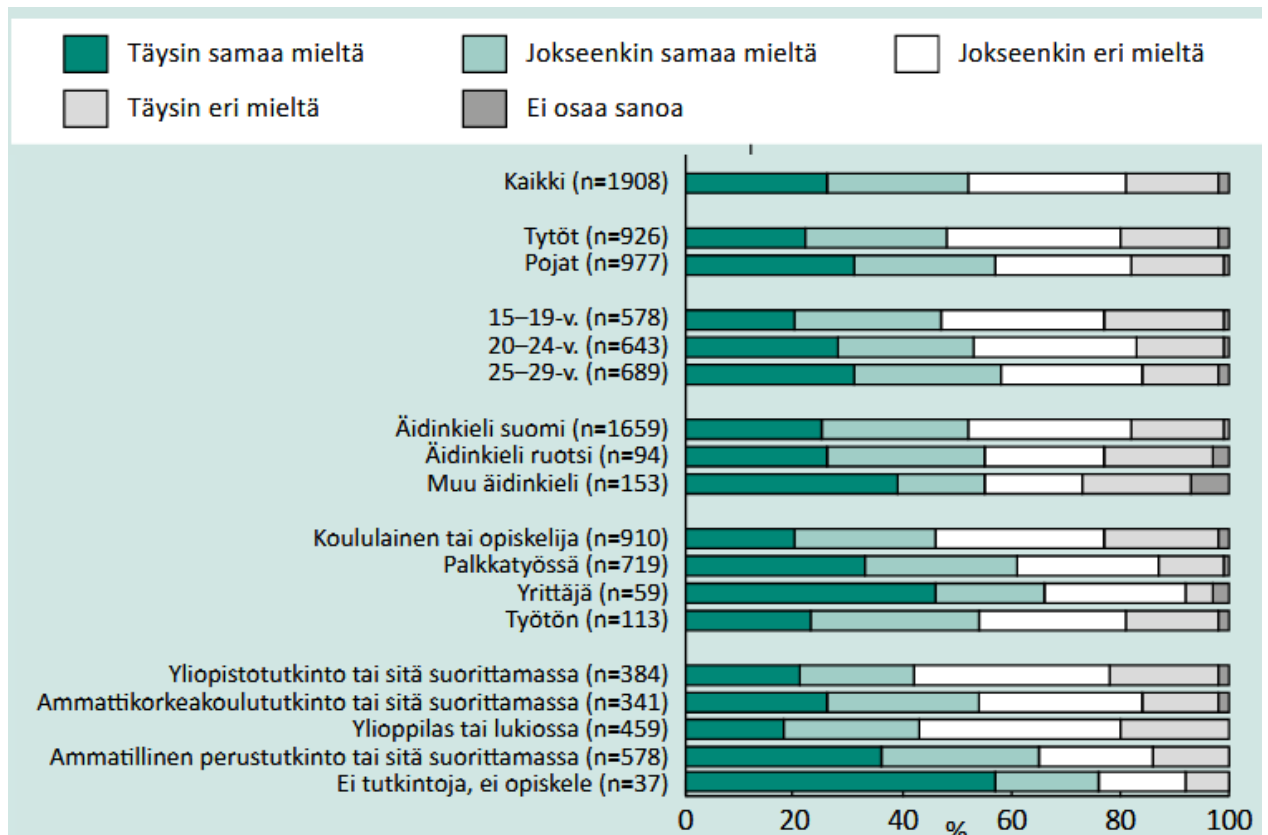
Kuvio 5. Nuorten näkemykset siitä, että jatkuva koulututtautuminen on työllistymisen kannalta välttämätöntä (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

Nuorilla oli hyvin erilaisia näkemyksiä peruskoulutuksen riittävydestä työllistymiseen. Yli puolet kaikista nuorista oli ainakin jokseenkin samaa mieltä siitä, että pelkällä peruskoulututkinolla voi työllistyä. Tämäkin on hieman ristiriidassa nykyajan työmarkkinoiden kasvavien koulutustasovaatimusten kanssa. Pojat ajattelivat tyttöjä hieman useammin näin ja myös nuoren ikä näytti vaikuttavan asiaan: vanhemmat nuoret uskoivat nuorempia enemmän pelkällä peruskoulututkinolla työllistymiseen. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 11.7.2020.)

Muun kuin suomen- tai ruotsinkieliset olivat selkeästi enemmän sitä mieltä, että peruskoulututkinolla voi työllistyä. Yrittäjät uskoivat myös muita enemmän peruskoulututkinolla työllistymiseen: heistä oli opiskelijoihin, palkkatyöläisiin ja työttömiin verrattuna eniten täysin samaa mieltä olevia ja vähiten täysin eri mieltä olevia vastaajia väitteen kanssa. Koulutustaso vaikutti olevan suoraan verrannollinen siihen miten henkilö kokee peruskoulutuksella työllistyvän. Vastaajat, jotka eivät omanneet tutkintoa eivätkä opiskelleet uskoivat eniten peruskoulututkinolla työllistymiseen. Huomiota herättävää oli että, ammattikoululaisista peruskoulututkinolla työllistymiseen uskoi yli kaksi

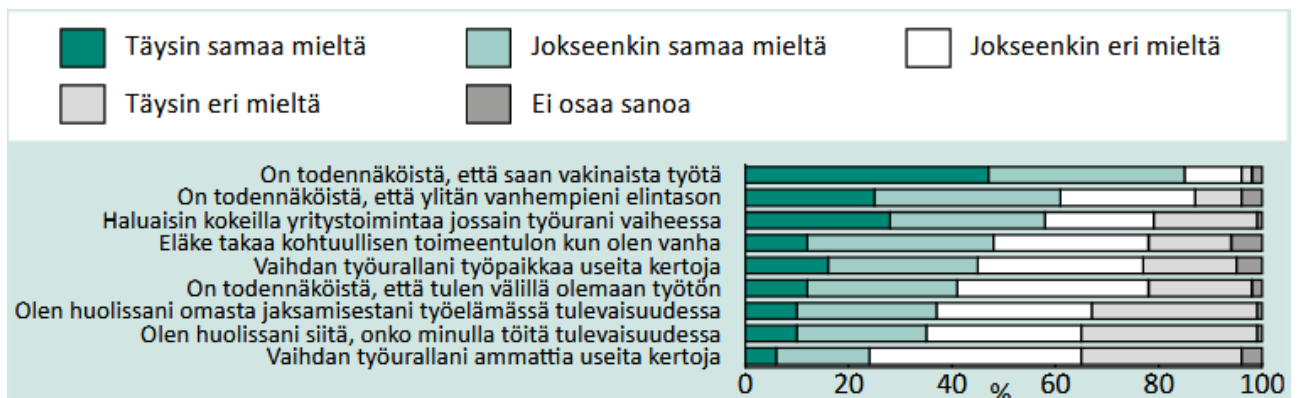
kertaa enemmän vastaajia kuin lukiolaisista. Lukiolaiset uskoivat tähän väitteeseen muutoinkin vähiten, jopa vähemmän kuin yliopistotutkintoa suorittavat tai suorittaneet. Ammattikorkeakoulussa opiskelevat tai sieltä valmistuneet uskoivat yliopisto-opiskelijoita jonkin verran enemmän peruskoululla työllistymiseen. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 15.7.2020.)

Kuvio 6. Eri elämäntilanteissa olevien nuorten näkemyksiä pelkällä peruskoulututkinolla työllistymiseen (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

4.4 Nuorten näkemykset omasta tulevaisuudestaan työelämässä

Nuoret tuntuvat todella uskovan vakituisen työn löytymiseen ja jopa 61 % nuorista uskoo ylittävän vanhempiensa elintason. Nuorten luottamus hyvään elintasoon tulevaisuudessa riippuu tietysti myös paljon siitä millainen taloustilanne yhteiskunnassa on sillä hetkellä. Nuorisobarometrin kyselyn mukaan nuorten luottamus siihen, että heille löytyy vakinainen työ tulevaisuudessa, on vahvaa. Jopa 85 % piti vakinaisen työn löytymistä urallaan todennäköisenä. Poikien luottamus tähän oli kaikilla koulutustasoilla hieman vahvempaa kuin tyttöjen. Usko vakituisen työpaikan löytymiseen tulevaisuudessa oli kaikista vahvinta ammattikorkeakoululaisilla. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 21.7.2020.)

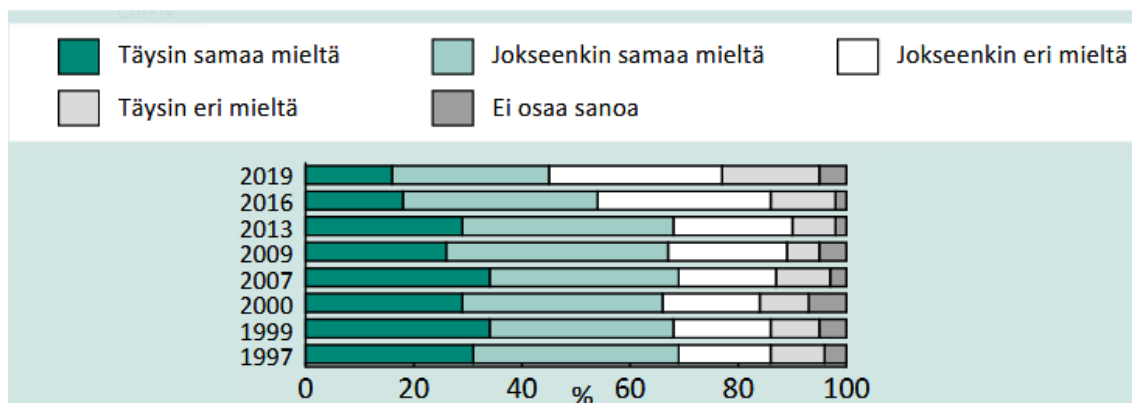
Kuvio 7. Nuorten näkemykset omasta tulevaisuudesta työelämässä ja usko vakituisen työpaikan löytymisestä (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

Nuoret naiset kokivat korkeammasta koulutustasostaan huolimatta asemansa työmarkkinoilla riskialttiimmaksi kuin nuoret miehet. Monilla mittareilla kuitenkin nimenomaan poikien tilanne on heikempi: heidän koulutustasonsa on matalampi ja NEET-aste korkeampi. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 21.7.2020.) NEET-aste on Eurostatin luoma määritelmä joka tarkoittaa ei työssä, eikä tutkintoon johtavassa koulutuksessa eikä kurssikoulutuksessa olevien määrää (Tilastokeskus 2020, Viitattu 21.7.2020). Vaikka viimeaikaisimmat Pisa-tutkimustulokset kertovat poikien heikentyneistä oppimistuloksista, pojat ovat itsevarmempia omasta osaamisestaan kuin tytöt. Kyselyissä onkin kyse nuoren omista näkemyksistä, ei varsinaisista tilastollisista riskeistä. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 21.7.2020.)

Melkein puolet nuorista ajatteli, että on todennäköistä, että he ovat jossain elämänsä vaiheessa työttömiä. Nuoret siis yhtä aikaa uskovat vakituisen työn mahdollisuuteen ja ovat aiempaa vähemmän huolissaan työn riittävydestä, mutta näkevät silti työttömyyden mahdollisena osana elämäänsä. Näkemyksessä työttömyyden todennäköisyydestä ei ole sukupuolten välisiä eroja. Koulutusasteen mukaisessa vertailussa todennäköisimpänä työttömyyttä pitivät lukiolaiset ja epä-todennäköisimpänä ammattikorkeakoululaiset. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 24.7.2020.)

Huomiota herättävää oli myös se, että vain 45 prosenttia nuorista uskoi vaihtavansa työpaikkaa useasti työuransa aikana. Osuus oli pienempi kuin kertaakaan aiemmin ja erikoisen tästä tekee se, että nuoret ovat tietoisia työn ja ammattien murroksesta, sillä esimerkiksi yläkouluikäisistä

suomalaisnuorista kaksi kolmasosaa piti todennäköisenä, että tulevaisuudessa tekoäly korvaa ihmisen tekemän rutiinityön. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 24.7.2020.)

Kuvio 8. Nuorten näkemykset siitä, että he vaihtavat työurallaan työpaikkaansa useita kertoja (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

Vuoden 2018 työolobarometrin mukaan nuorten kokemus työn henkinen ja fyysinen kuormittavuus on lisääntynyt kahdellakymmenellä prosentilla vuodesta 2002. Naisista jopa 65 % koki vakavan työuupumuksen vaarana tai ainakin se oli usein mielessä. Nuorten kokemasta kuormituksesta kertoi heidän muita ikäryhmiä yleisemmät muisti- ja keskittymisongelmat. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 27.7.2020.)

Nuoret tuntuivat luottavan omaan työssä jaksamiseensa enemmän kuin oman ikäluokkansa työssä jaksamiseen. Jopa 71 % oli ainakin jokseenkin samaa mieltä siitä, että työelämä on nykyään niin kuormittavaa, että monet ihmiset palavat loppuun. Omasta jaksamisestaan työelämässä oli taas huolissaan 37 % nuorista. Yleisesti nuoret luottavat enemmän omaan kuin muiden pärjäämiseen. Omaan tulevaisuuteen suhtaudutaan valoisammin kuin Suomen tai maailman tulevaisuuteen eikä omaa syrjäytymistä pelätä, vaikka huoli oman ikäluokan syrjäytymisestä on suurta. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 28.7.2020.)

5 NUORET JA YRITTÄJYYS

5.1 Nuoret yrittäjinä ja nuorten yrittäjien nykytila

Nuorten yrittäjyys on monilla mittareilla mitattuna nosteessa. Nuorisobarometriin haastatelluiden yrittäjien määrä on kasvanut jonkin verran ja yrittäjäksi jossain työuransa vaiheessa haluavien määrä on kasvussa. Erityisesti poikien ja alle 20-vuotiaiden kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on lisääntynyt. Vuoden 2019 nuorisobarometrissä 14 % aikoi varmasti ja 65 % ehkä perustaa yrityksen. Osa näki myös jatkavansa vanhempiensa yritystä. Myös useampi kuin kolme neljästä oli sitä mieltä, että yrittäjyys yleistyy tulevaisuudessa. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 24.7.2020.)

Nuorten yrittäjyydestä on muodostumassa varteenotettava työuravaihtoehto monelle nuorelle. Kasvu-, skaalautuva- ja startup-yrittäjyys liittyvät tähän olennaisesti. Kasvuyrittäjyys liitetään erityisesti pk-yrittäjyyteen, joka on usein myös nuorten yrittäjien toiminnan lähtökohtana. Nuorilla yrittäjillä uskon puute omaan pärjäämiseen yrittäjänä voi kuitenkin nousta esteeksi oman yrityksen perustamista mietittäessä. (Haanpää & Tuppurainen 2012, 7.) Tämän vuoksi esimerkiksi 4H-liiton tekemä työ nuorten yrittäjyyskasvatuksessa ja 4H-yrittäjien tukemiseksi on erityisen tärkeää.

Nuorisobarometriin 2019 haastatelluista 60 yrittäjästä noin joka kolmas on palkannut ainakin yhden työntekijän. He ovat siis työnantajayrittäjiä ja loput ovat yksinyrittäjiä. Kaksi kolmesta haastatellusta yrittäjästä on poikia, työnantajayrittäjissä poikien osuus on 77 % eli vielä merkittävämpi. Sukupuolijako on samanlainen kuin suomalaisilla yrittäjillä kaiken kaikkiaan. Yrittäjyys on selkeästi yleisempää vanhemmilla nuorilla: kaksi kolmesta yrittäjänuoresta oli vähintään 25-vuotiaita. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 25.7.2020.)

Haastatelluiden nuorten yrittäjien koulutustaso on matalampi kuin palkansaajilla. Hieman yli puolet on suorittanut tai on suorittamassa ammatillista tutkintoa ja vain yksi kymmenestä on suorittanut tai suorittamassa yliopistotutkintoa. Pitää kuitenkin muistaa, että nuorilla koulutus on monessa tapauksessa kesken, ja on selvää, että alle 30-vuotiaiden ikäryhmässä yrittäjiksi ovat ehtineet nimenomaan ne, joiden koulutuksen kesto on suhteellisen lyhyt. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 25.7.2020.)

Sukupuoli	Tytöt Pojat Yhteensä	Työnantajayrittäjät	Yksinyrittäjät	Kaikki yrittäjät	Palkansaajat
		23 % 77 % 100 %	40 % 61 % 100 %	35 % 65 % 100 %	48 % 52 % 100 %
Ikä	15–19-v.	5 %	3 %	3 %	10 %
	20–24-v.	32 %	28 %	30 %	33 %
	25–29-v.	64 %	69 %	67 %	57 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Koulutus	Ei tutkintoja, ei opiskele	5 %	0 %	2 %	2 %
	Ammatillinen tutkinto tai sitä suorittamassa	67 %	51 %	58 %	40 %
	Ylioppilas tai lukiossa	5 %	21 %	15 %	20 %
	Ammattikorkeakoulututkinto tai sitä suorittamassa	14 %	15 %	15 %	21 %
	Yliopistotutkinto tai sitä suorittamassa	9 %	13 %	10 %	18 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Kuvio 10. Nuorten yrittäjien ja palkansaajien koulutustaso (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

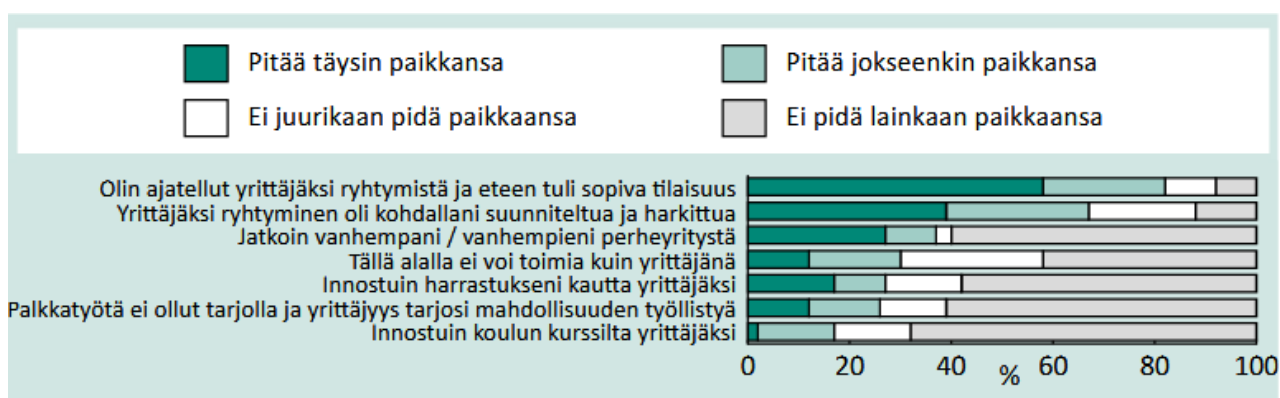
Maantieteellisesti tarkasteltuna yrittäjyys oli yleisempää maaseutumaaisissa kunnissa. Maaseutukunnissa yrittäjiä oli peräti 11 prosenttia kaikista työllisistä. Yrittäjyyshalut olivat myös maaseutukunnissa hieman yleisempiä kuin muissa kuntatyypeissä. Yrittäjyyden yleisyyteen maaseutukunnissa voi vaikuttaa sekin, että valtaosa eli 70 % maaseudulla asuvista yrittäjänuorista kertoi jatkaneensa vanhempiensa yritystä, kun se muun tyyppisissä kunnissa oli 13 % osuudella harvinaisempaa. Nimenomaan maatalousyrittäjyydeksi luokiteltavat maanviljelijän, eläintenkasvattajan ja kalastajan ammatit siirtyivät useimmin vanhemmilta lapsille. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 26.7.2020.) Muutoinkin nuorella on helpompi lähteä yrittäjäksi, jos hänellä on lähipiirissä esimerkki mitä seurata verrattuna siihen, että halu yrittäjyyteen olisi vain omaa intuitiota (Haanpää & Tuppurainen 2012, 117). Koska kuitenkin kaikille nuorille kotikasvatus ei tarjoa esimerkiksi yrittäjyyteen, on oppilaitoksilla ja harrastuksilla suuri merkitys nuorten yrittäjyysuhteen muokkaajina (Mikkilä 2020, Viitattu 16.9.2020).

Yrittäjänuoret kokevat toimeentulonsa suurelta osin samalla tavalla kuin palkansaajat. Yrittäjär ryhmien sisällä oli kuitenkin eroavaisuuksia. Parhaiten toimeen tulevaksi itsensä kokivat työnantajayrittäjät, joista 36 % koki itsensä hyvin toimeen tulevaksi. Yksinyrittäjistä samoin koki vain 24 prosenttia. Heistä myös 11 % koki itsensä heikosti toimeentulevaksi, kun työnantajayrittäjissä vastaava luku oli vain 5 %. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 27.7.2020.)

5.2 Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjäksi päätyminen

Yrittäjyyskasvatus opettaa nuorille taitoja, valmiuksia ja myönteistä asennetta työhön ja opiskeluun. Siinä painottuvat yhteiskunta- ja työelämätaidot, yritteliäisyys ja aloitekyky, ryhmätyöskentelytaidot, vastuullisuus, innovatiivisuus ja luovuus sekä itsetuntemus eli yrittäjälle tärkeät ominaisuudet. (Oulun Kaupunki, Viitattu 8.7.2020.) Nuorisobarometrien haastatteluaineistoissa sekä yrittäjien että yrittäjäksi haluavien määrät ovat kasvusuunnassa. Yrittäjyyskasvatus vaikuttaa ainakin jotenkin toimineen, koska yhä useampi kokee saaneensa koulussa hyvät perustiedot yrittäjyydestä. Kuitenkin merkittävä osa nuorista vielä ajattelee, että peruskoulussa ei anneta tarpeeksi kattavia tietoja yrittäjyydestä. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 24.7.2020.)

Erilaisia yrittäjyys Hankkeita on lukuisia, ja Suomen valtiokin kannustaa nuoria työllistymään yrittäjinä tai itsensä työllistäjinä. Yrittäjyys ei kuitenkaan aina ole itse valittua, vaan joillekin se voi olla ainoa mahdollisuus ansaita tuloja huonossa työllisyystilanteessa. Nuorisobarometrin mukaan Suomessa yrittäjyys on kuitenkin ylivoimaisella enemmistöllä itse valittua. Tämä näkyi selkeästi Nuorisobarometrin kyselyssä esitettyssä kysymyksessä, jossa nuorelta kysyttiin suoraan, onko hän yrittäjä omasta tahdostaan vai vasten tahtoaan. Vastaaminen tapahtui asteikolla nollasta kymmeneen, jossa nolla kuvasi tilannetta, jossa yrittäjänä toimiminen johtuu täysin olosuhteiden pakosta, ja kymmenen tilannetta, jossa kyse on aidosti omasta halusta ja valinnasta toimia yrittäjänä. 59 % vastaajista antoi täyden kymmen ja 75 % vähintään yhdeksän. Vain yksi vastaaja antoi alle viiden arvosanan ja keskiarvo oli 9,1. Yrittäjyys näyttäytyy siis vahvasti itse valittuna ja toivotuna työtilanteena nuorten keskuudessa. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 24.7.2020.)

Kuvio 9. Nuorten arviot yrittäjäksi päättymiseen vaikuttaneista tekijöistä (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

Aktiivinen ote elämässä auttaa ryhtymään yrittäjäksi. Voidaankin puhua yrittäjähengestä silloin, kun löydetään yhteyksiä yksittäisten yrittäjien ja uusien yritysten perustamisen välillä. (Haanpää & Tuppurainen 2012, 87.) Nuoret jotka harjoittavat yritystoimintaa tai pyrkivät yrittäjiksi näyttävät painottavan uravalinnoissaan erityisesti mahdollisuutta toteuttaa itseään. Yrittäjänuoret näyttävät myös pitävän mahdollisuutta monipuolisiin ja vaihteleviin tehtäviin tärkeämpänä kuin muut nuoret. (Mikkilä 2020, Viitattu 17.9.2020.)

Yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä asennetta arvostetaan laajalti nuorten keskuudessa. Nuorille esitettiin kysymyssarja yrittäjyyskasvatuksesta ja yrittäjyyden yhteiskunnallisesta merkityksestä. Kolme neljäsosaa nuorista piti yritysten säilymistä suomalaisilla tärkeänä Suomen tulevaisuuden kannalta ja yli kaksi kolmesta nuoresta ajatteli, että yrittäjämäistä asennetta tarvitaan nykyään kaikessa työssä. Puolet nuorista oli myös sitä mieltä, että yrittämisellä on mahdollista vaurastua paremmin kuin palkkatyössä, vaikka vain viidesosa nuorista oli sitä mieltä, että Suomen yhteiskunta tukee yrittäjyyttä lainsäädännöllä ja verotuksella. Huomiota herättävää oli se, että vain 4 prosenttia barometriin vastanneista nuorista oli täysin samaa mieltä siitä, että Suomen valtio tukee yrittäjiä lainsäädännön ja verotuksen kautta. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 30.7.2020.)

6 NUORTEN ASEENTEET TYÖTTÖMYYYTTÄ KOHTAAN TÄNÄ PÄIVÄNÄ

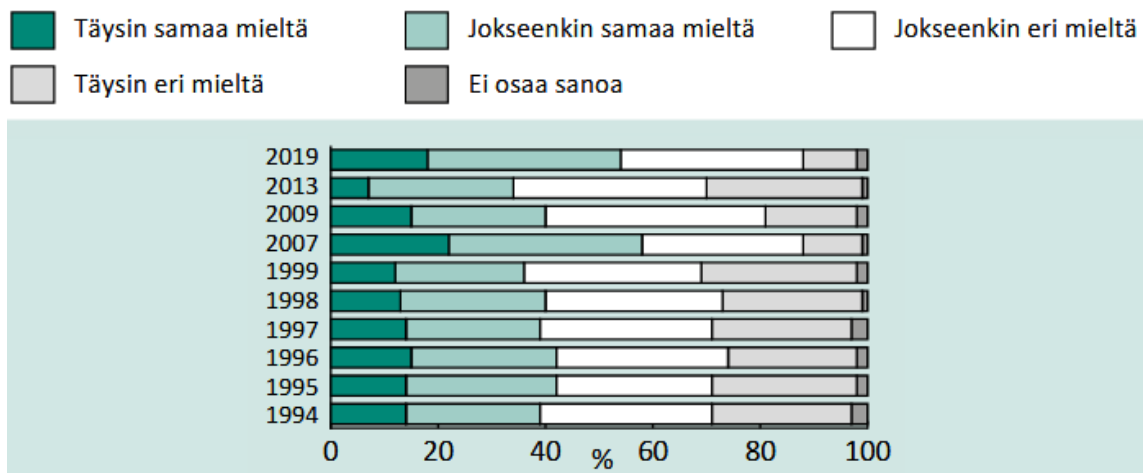
6.1 Nuorten asenteet työttömyyttä kohtaan ja taloustilanteen vaikutus niihin

Nuorten työttömyysaste on käytännössä aina suurempi verrattaessa aikuisväestön työttömyysasteeseen. Syitä tähän on monia ja ne liittyvät nuorten runsaaseen liikkuvuuteen työmarkkinoilla. Nuoret esimerkiksi etsivät ensimmäistä työtään, vaihtavat usein työpaikkoja sekä palaavat välillä kouluttautumaan lisää. Näiden vaiheiden väliin jää usein lyhyitä työttömyysjaksoja. Nuorille tyypilliset määräaikaisten työsuhteiden päättyvät usein työttömyysjaksoon ennen seuraavaa työ- tai koulupaikkaa. Näin on erityisesti taloustilanteen ollessa heikko. Talouden suhdannevaihtelut vaikuttavat nuorten työmarkkinoihin aikuisten työmarkkinoita ankarammin, koska nopea taloustilanteen heikkeneminen johtaa monien määräaikaisten työsuhteiden päättymiseen sekä rekrytointikieltoihin ja muihin rajoituksiin. (Hämäläinen & Tuomala 2013, Viitattu 20.9.2020.)

Nykyään yhä useampi nuori ajattelee, että työttömänä oleminen ei ole huono juttu, kunhan toimeentulo on turvattu. Työttömyysasenteet ovatkin nyt suopeimmillaan kolmeentoista vuoteen. Vallitseva taloustilanne on vaikuttanut nuorten asenteisiin työttömyyttä kohtaan eri aikoina. Nuorisobarometrin mukaan myös itse työttömät nuoret ovat suhtautuneet ymmärtävämmiin työttömyyteen vuodesta toiseen. Huomiota herättävää oli myös se, että nuoret suhtautuivat kriittisemmin työttömyyteen niinä aikoina kun työpaikkoja oli vähemmän tarjolla. Esimerkiksi 1990-luvun laman aikaan työttömyysluvut olivat korkeita ja asenteet työttömyyttä kohtaan myös kriittisempiä. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 10.7.2020.)

Toisaalta vakaa talous- ja työllisyystilanne on aiheuttanut myös hyväksyvämpää suhtautumista työttömyyteen nuorten keskuudessa. Esimerkiksi ennen vuoden 2008 finanssikriisiä syyskuussa 2007 työllisyysaste oli 69,3 % ja työllisiä oli 34 000 enemmän kuin syyskuussa 2006. Työttömyysaste oli myös tuolloin vain 6,4 %. Laman jälkeen työllisyys- ja työttömyysasteet ovat pikkuhiljaa parantuneet pieniä notkahduksia lukuunottamatta. Vuonna 2019 työllisyys- ja työttömyysasteet olivat taas parhaimmillaan. (Tilastokeskus 2020, Viitattu 10.7.2020.) Nuorten suhtautuminenkin työttömyyteen oli suopeimmillaan juuri vuosina 2007 ja 2019 taloustilanteen ollessa hyvä. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 10.7.2020.)

Kuvio 10. Nuorten vastaukset väitteeseen ”työttömänä olo ei ole paha asia asia, mikäli toimeentulo on turvattu” eri vuosina (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

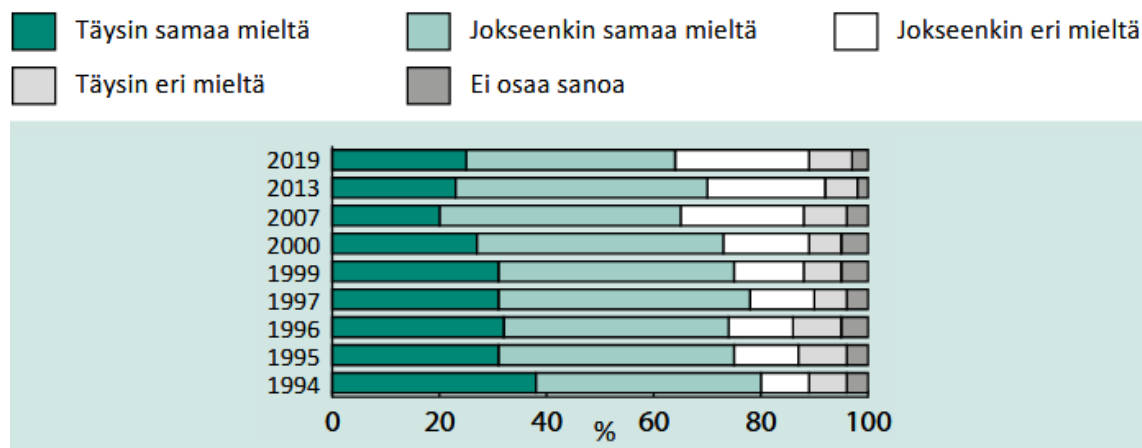
Moni nuori kuitenkin näkee työttömyyden aiheuttavan vaikeuksia elämänhallinnassa. Nuorten mielestä työttömien on vaikea suunnitella elämää ja tulevaisuutta ja että työttömänä osaaminen ei kehity työmarkkinoiden vaatimusten kasvaessa. 41 % nuorista on myös sitä mieltä, että työttömän itseluottamus katoaa työttömyyden jatkuessa. Työn merkityksestä kertoo myös enemmistön torjunta väitteelle siitä, että ollakseen onnellinen ei tarvitse tehdä työtä. 58 % nuorista ei ollut tätä mieltä. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 15.7.2020.)

Tytöt ja pojat suhtautuvat työttömyyteenkin erillä tavalla. Tyttöjen asenne oli ymmärtävämpi kuin poikien. Tytöt olivat useimmin samaa mieltä työttömyyden negatiivisista vaikutuksista työttömään, kun taas poikien näkemykset puolestaan olivat ankarampia. Pojat ajattelivat useammin, että työttömyys on häpeällistä ja että työttömänä saa vapaasti suunnitella ajankäyttöään. Pojat suhtautuivat sosiaaliturvalla elämiseen jyrkemmin ja näkivät sen liian helppona useammin kuin tytöt. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 16.7.2020.)

6.2 Nuorten ajatuksia työllistymisestä, sosiaalietuuksista sekä riittävästä palkasta

Jopa 85 % nuorista on sitä mieltä, että menestyminen elämässä on itsestä kiinni. Pojat tuntuvat tässäkin asiassa olevan tyttöjä jyrkemällä kannalla ja esimerkiksi ajattelevat tyttöjä useammin köyhyyden olevan omista elämänvalinnoista kiinni. Nuoret, joiden mielestä menestys on itsestä kiinni, arvostavat muita useammin työtä ja aineellista hyvinvointia. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 16.7.2020.)

Nuorten mielipiteet työttömyysturvan vastikkeellisuudesta ovat vaihdelleet eri aikoina. Vuoden 1994 nuorisobarometrissä esitettiin kysymys siitä, että pitäisikö nuorten työttömien tehdä jotain yhteiskuntaa hyödyttävää työtä saadakseen työttömyysturvakorvausta. Tuohon aikaan nuorisotyöttömyys oli korkea ja ajatus sai laajalti kannatusta neljän viidestä kannattaessa sitä. Vain 16 % nuorista vastusti tätä ajatusta tuolloin. Nykypäivänä luku on jo selvästi kasvanut. Vuonna 2019 33 % nuorista vastusti ajatusta työttömyyskorvauksen vastikkeellisuudesta. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 16.7.2020.) Nuorten asenteet työttömyyttä kohtaan ovat siis selkeästi muuttumassa sallivammiksi ja hyväksyvimmiksi.

Kuvio 11. Nuorten vastaukset väitteeseen ”työttömyysturvan vastikkeeksi nuorten työttömien olisi tehtävä jotain yhteiskuntaa hyödyttävää työtä” eri vuosina (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020)

Nuorten suopeampi asenne työttömyyttä kohtaan näkyy myös heidän näkemyksissään heille tarjottavista työpaikoista. Vain yksi neljästä nuoresta ajatteli, että työttömän on otettava vastaan mitä tahansa työtä. Tämä näkemys oli tyypillisempi pojille, alle 20-vuotiaille, yrittäjille ja maaseudulla asuville. Kuitenkin puolet (51 %) nuorista on samaa mieltä siitä, että Suomessa sosiaaliturvalla eläminen on aivan liian helppoa. Yrittäjät ovat erityisen kriittisiä sosiaaliturvalla elämistä kohtaan. Työttömät, jotka ovat itse kokeneet sosiaaliturvan varassa elämisen, kokevat sen muita harvemmin liian helpoksi. Nuorisobarometrin haastatteluissa tuli esille, että sosiaaliturvaan suhtautuvat kriittisemmin ne, joilla itsellä menee ”hyvin”. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 22.7.2020.)

Nuorten ajatukset elämiseen riittävästä palkasta vaihtelevat suuresti nuoren oman elämäntilan mukaan. Tähän vaikuttaa muun muassa sukupuoli, ikä, mahdollinen vanhemmuus tai vanhemmilta asuminen sekä nuoren omat tottumukset. Kahden vanhemman kanssa asuneet nuoret ovat

yleisemmin tottuneet korkeampaan elintasoon ja arvioivat tarvitsevansa enemmän palkkaa. Yllättävää barometrin havainnoissa on myös, että asumismuoto ja vanhempien koulutustaso näkyivät selvästi myös tarkoissa euromääräisissä arvioissa kohtuulliseen elämään riittävästä palkasta. (Valtion nuorisoneuvosto ym. 2020, Viitattu 23.7.2020.)

7 TUTKIMUSMENETELMÄT SEKÄ TUTKIMUKSENTOTEUTUS JA VAIHEET

Tutkimus on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus joka toteutetaan webropol-kyselylomakkeella joka lähetetään noin 30 projektissa mukana olleelle nuorelle. Alun perin tarkoitus oli myös saada hieman syvempiä näkökantoja muutamalle nuorelle suoritetuilla avoimilla haastatteluilla, mutta opinnäytetyön edetessä ja haastattelukysymyksiä miettiessä päätin luopua kokonaan kvalitatiivisesta tutkimusmenetelmästä. Syynä tähän oli haastateltavien nuori ikä ja tämän tuoma haasteellisuus saada heiltä kattavampia ja pohdiskelevampia vastauksia. Työn teoreettinen viitekehys muodostuu nuorten työn tekemiseen ja yrittäjyyteen liittyvästä kirjallisuudesta ja etenkin vuoden 2019 Nuorisobarometrin kyselyiden ja haastatteluiden tuloksista.

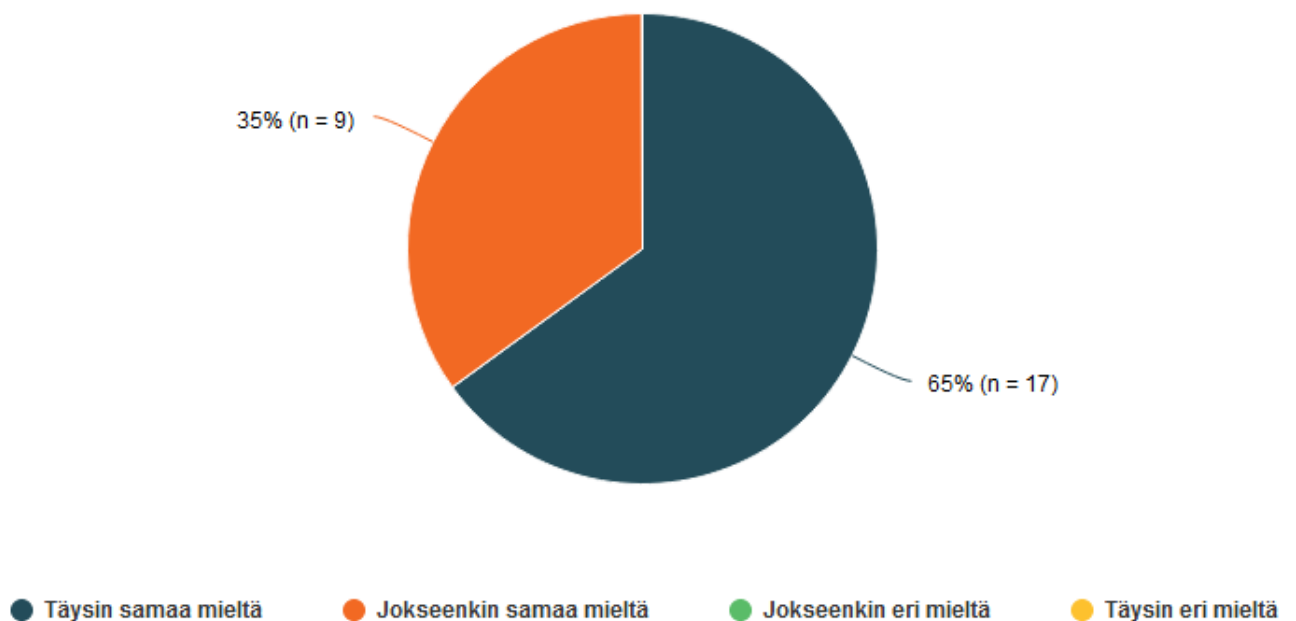
Tiedonkeruumenetelmäksi valikoitui siis lopulta strukturoitu webropol-kysely. Kyselylomake on yleisin kvantitatiivisessa tutkimusmenetelmässä käytetty aineiston hankintamenetelmä. Kyselylomakkeesta käytetään myös nimitystä survey-tutkimus, joka viittaa siihen, että sen kysymykset on vakioitu. Vakioiminen tarkoittaa sitä, että kaikilta kyselyyn vastanneilta kysytään täysin samat kysymykset täysin samassa järjestyksessä. (Vilkkä 2015, luku 4.) Kyselylomakkeeseen kuului 15 väittämämuodossa olevaa monivalintakysymystä, joista viimeiset kaksi olivat avoimia kysymyksiä, joista toinen oli tarkoitettu työntekijänuorille ja toinen yrittäjänuorille. Kysymysten aihepiirit liittyivät opinnäytetyöni tutkimuskysymykseen eli kysymyksillä pyrittiin selvittämään nuorten kokemuksia ja ajatuksia Ysit töihin –projektin vaikutuksista heidän elämäänsä. Avoimessa kysymyksessä pyrittiin saamaan nuori kertomaan omin sanoin tuntemuksiaan Ysit töihin – projektin tarjoamasta yrittäjä- ja työntekijäkokemuksesta.

Tutkimuksen aihe on tärkeä, sillä toimeksiantaja haluaa selvittää sen pohjalta nuorten mielipidettä siitä, mitä vaikutusta kesätyöllä on heidän asenteisiin, tulevaisuuden suunnitelmiin, jatkosuunnitelmiin sekä ylipäättensä miten he kesätyön kokivat. Aikaisempia tutkimuksia vuonna 2018 lähtien järjestetystä Ysit töihin –projektista ja sen vaikutuksista nuoriin ei ole tehty.

Tutkimus käynnistyi opettajani lähettämästä sähköpostiviestistä, jossa opinnäytetyöaiheesta kerrottiin. Otin yhteyttä 4H-liiton järjestö- ja projektipäällikköön ja hänen kanssaan pidimme palaverin koskien opinnäytetyötä. Pian tämän jälkeen päätin tarttua aiheeseen.

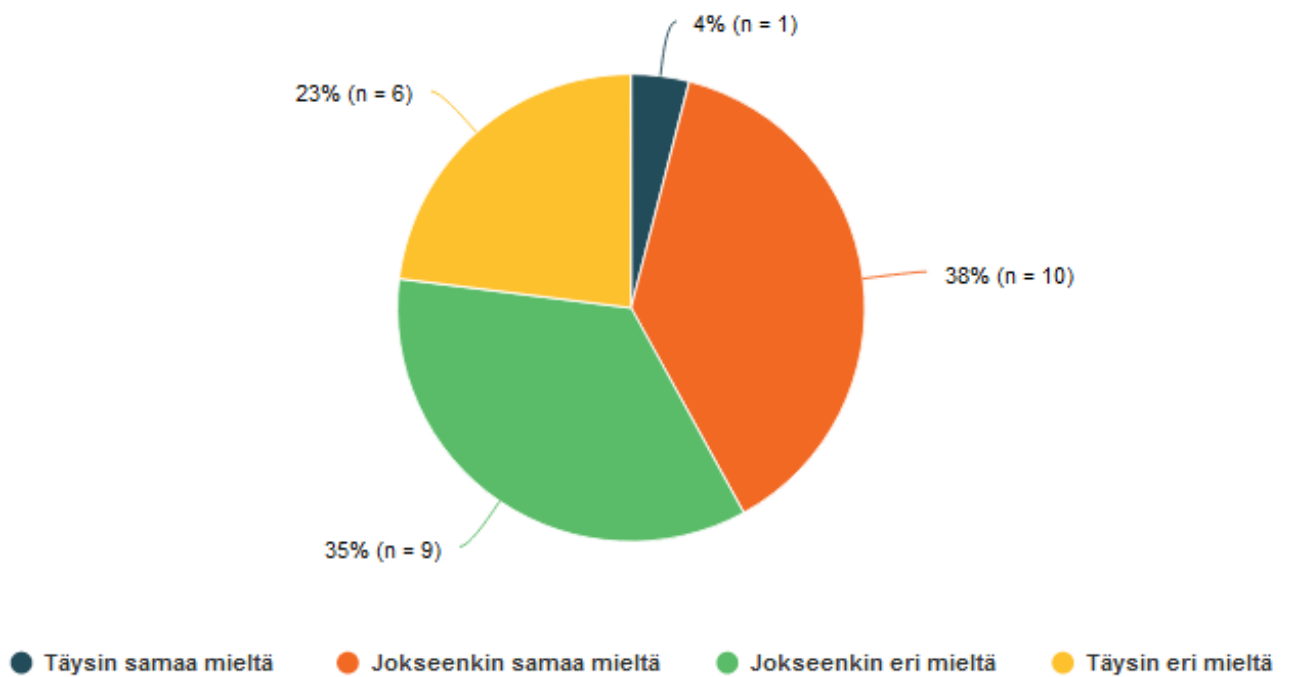
8 TULOSTEN ESITTELY

Ysit töihin –projektiin liittyvään Webropol-kyselyyn vastasi yhteensä 26 nuorta. He olivat kaikki 15–16-vuotiaita. Vastanneista 80 % oli naisia ja 20 % miehiä. Työntekijänä oli toiminut kyselyn mukaan 23 nuorta ja 4H-yrittäjänä 3 nuorta. 4H-yrittäjiä oli kaksi naista ja yksi mies. Varsinaisissa nuorten kesätyökokemuksiin liittyvissä väitteissä vastausvaihtoehdoissa ei ollut mahdollista neutraaliin vastaukseen vaan vastaajan piti olla väitteen kanssa samaa mieltä tai eri mieltä. Ensimmäinen varsinainen väite liittyen nuorten kesätyökokemukseen oli seuraavanlainen: kesätyökokemukseni oli yleisesti ottaen positiivinen. 65 % nuorista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja 35 % jokseenkin samaa mieltä. Nuoret siis tuntuivat pitävän kesätyökokemustaan yleisesti ottaen positiivisena.

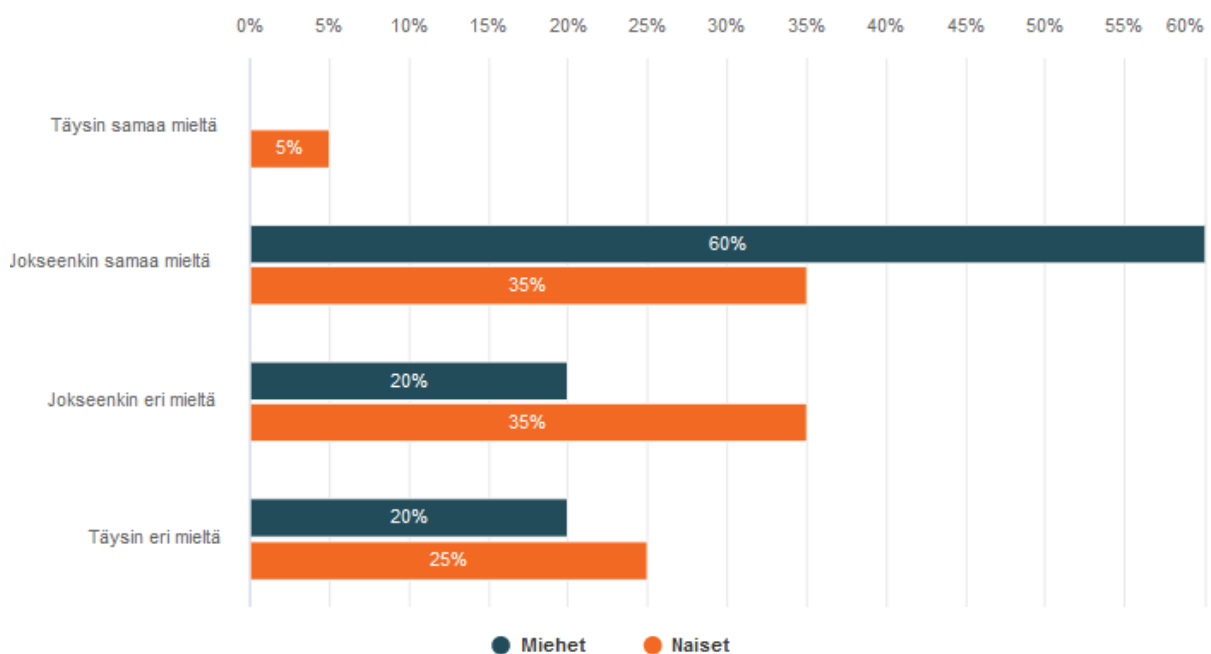
Kuvio 12. Kesätyökokemukseni oli yleisesti ottaen positiivinen.

Yli puolet nuorista oli eri mieltä siitä, että kesätyökokemus olisi vahvistanut heidän haluaan päästä kyseiselle alalle tulevaisuudessa töihin. 4 % vastanneista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä, 38 % jokseenkin samaa mieltä, 35 % jokseenkin eri mieltä ja 23 % täysin eri mieltä.

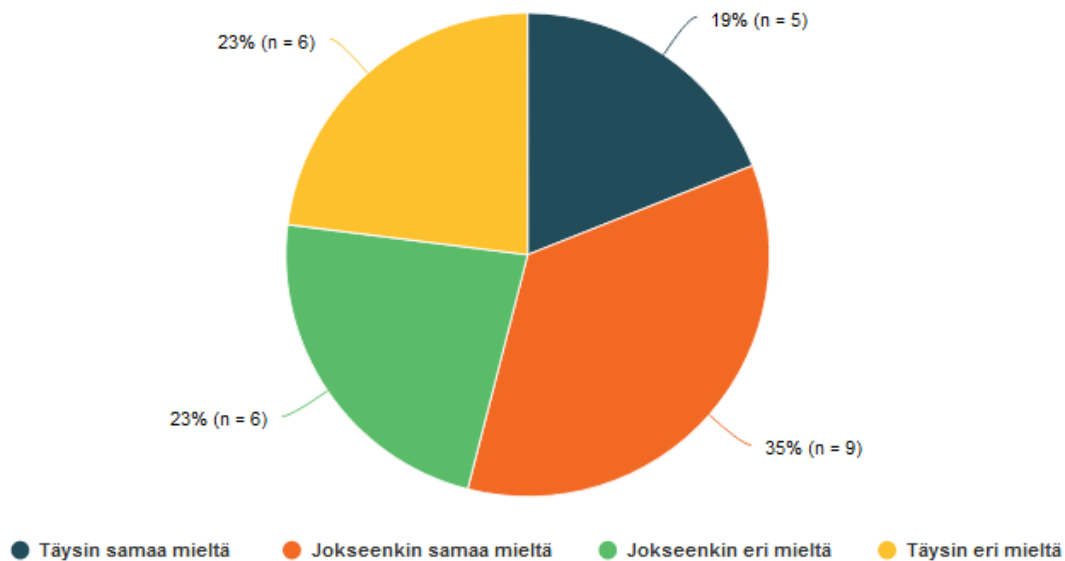
Kuvio 13. Kesätyökokemukseni vahvisti haluani päästä tulevaisuudessa kyseiselle alalle töihin.

Miehet kokivat kesätyökokemuksen vahvistaneen heidän haluaan päästä kyseiselle alalle töihin selvästi enemmän kuin naiset. Naisista 60 % ei allekirjoittanut väitettä, kun taas miehistä vain 40 % oli väitteen kanssa eriä mieltä.

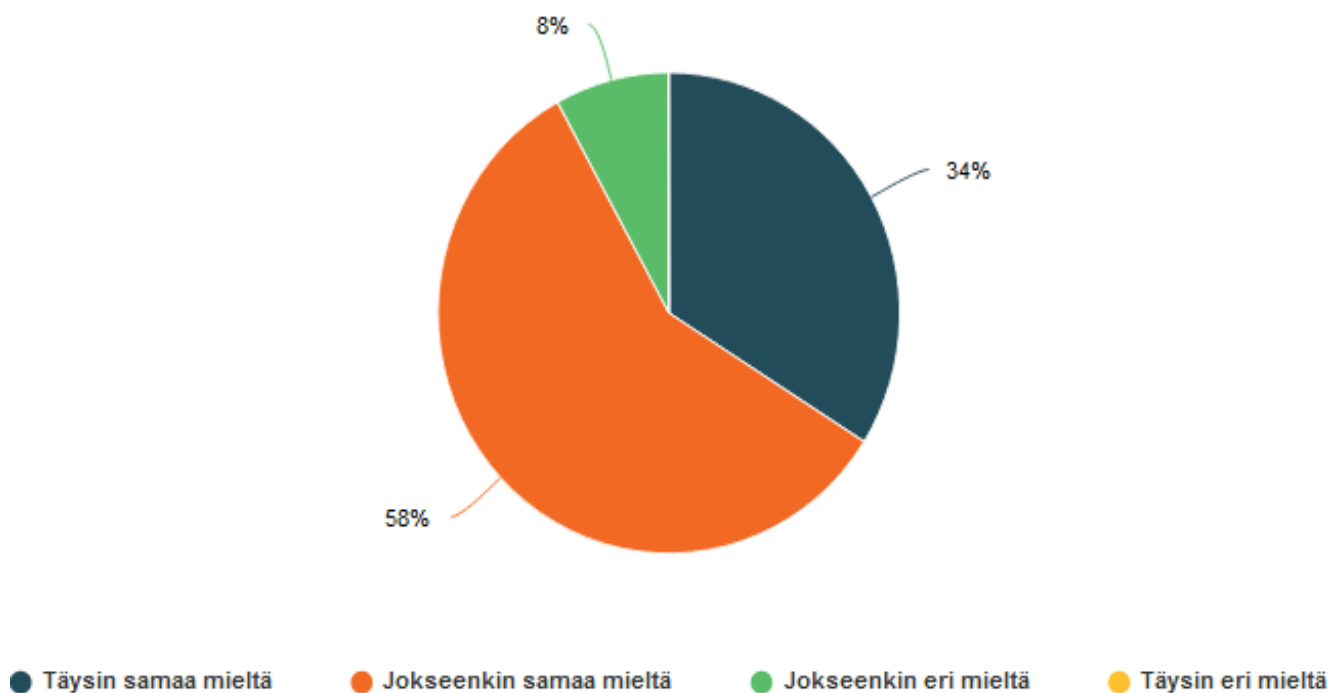
Kuvio 14. Naisten ja miesten vastausten erot edelliseen väittämään.

Nuorten ajatukset pelkällä peruskoulututkinolla työllistymiseen vaihtelivat suuresti. 19 % nuorista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä, 35 % jokseenkin samaa mieltä, 23 % jokseenkin eri mieltä ja 23 % täysin eri mieltä.

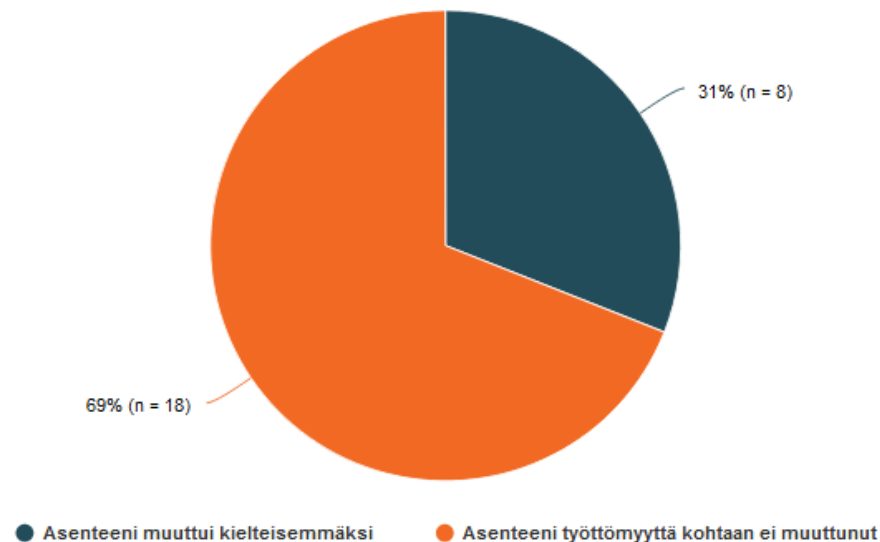
Kuvio 15. Uskon kesätyökokemukseni perusteella, että voin työllistyä jatkossakin pelkällä peruskoulutuksella.

Suurin osa nuorista koki kesätyön itsenäistäneen heitä ja opettaneen heille tärkeitä taitoja tulevaisuutta varten. 34 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä, 58 % jokseenkin samaa mieltä ja 8 % jokseenkin eri mieltä.

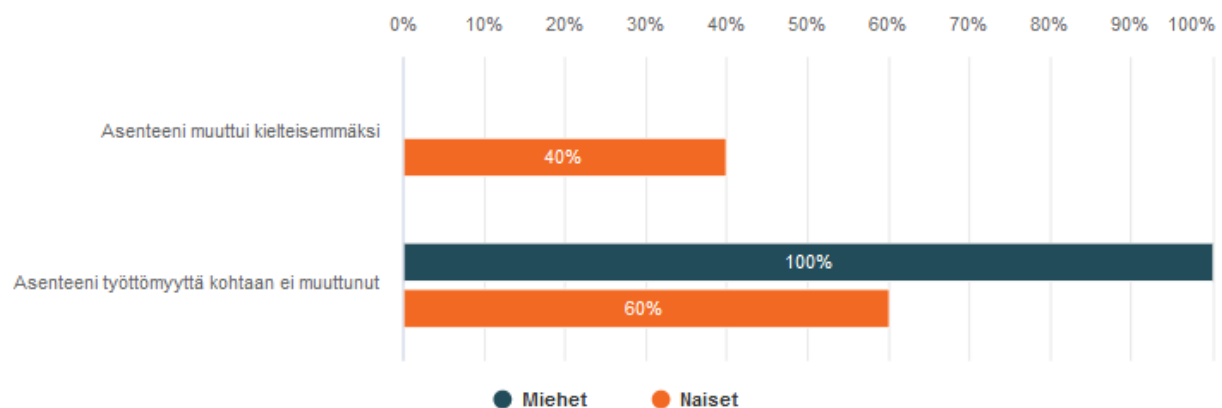
Kuvio 16. Koen kesätyön itsenäistäneen minua ja opettaneen tärkeitä taitoja tulevaisuuttani varten.

Melkein kolmasosa nuorista koki asenteensa työttömyyttä kohtaan ja työttömyyskorvauksilla/muilla etuuksilla muuttuneen kielteisemmäksi kesätyökokemuksensa myötä.

Kuvio 17. Asenteeni työttömyyttä kohtaan ja työttömyyskorvauksilla/muilla etuuksilla elämiseen muuttui kesätyökokemukseni myötä.

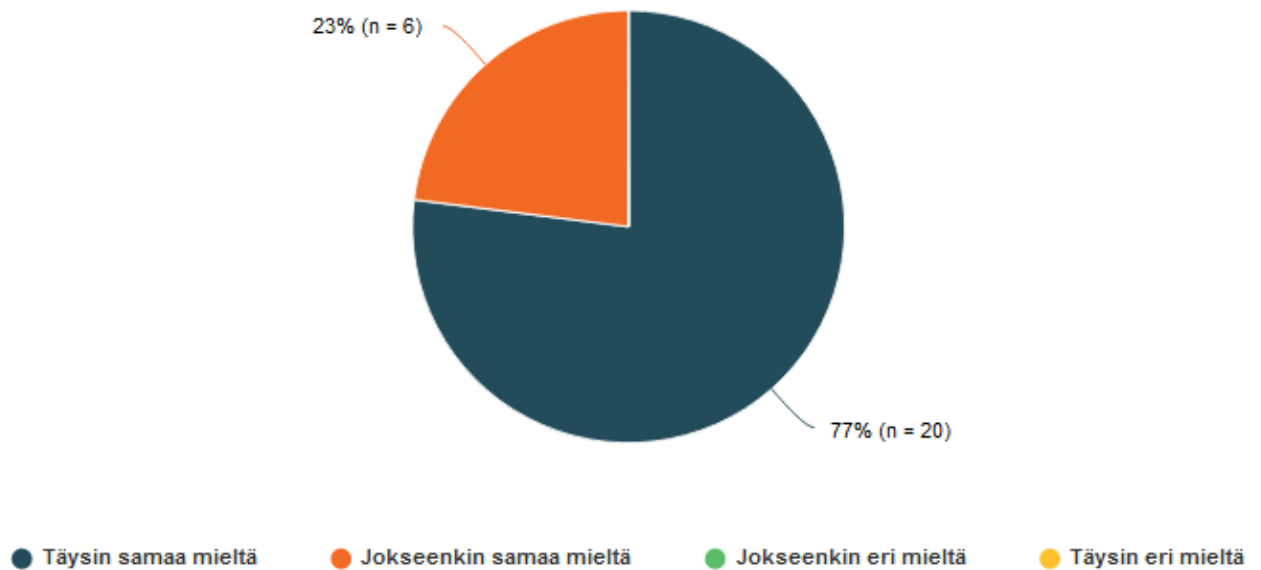
Miehistä yksikään ei kokenut, että kesätyökokemus olisi muuttanut heidän asenteitaan työttömyyskorvauksilla/muilla etuuksilla elämiseen. 40 % naisista sen sijaan koki asenteensa muuttuneen kielteisemmäksi.

Kuvio 18. Naisten ja miesten vastausten erot edelliseen väittämään.

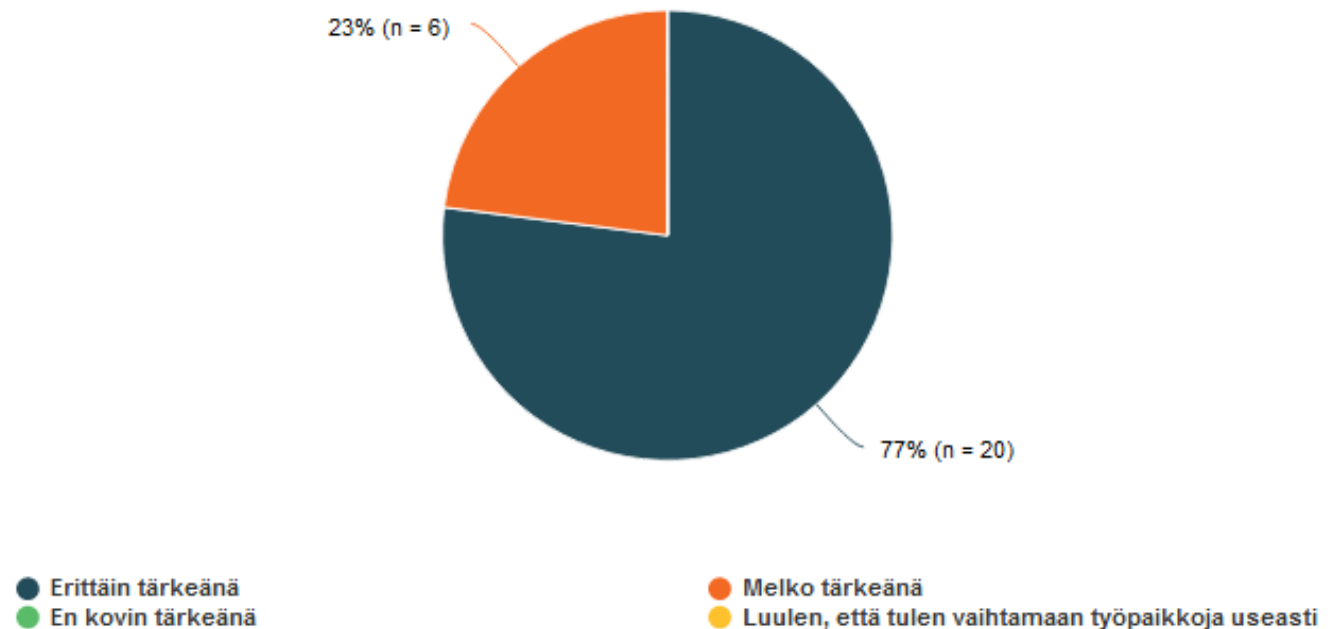
Kaikki nuoret arvostivat työn tekemistä ja omien tulojen ansaitsemista enemmän kesätyökokemuksensa jälkeen. 77 % nuorista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja loput 23 % jokseenkin samaa mieltä.

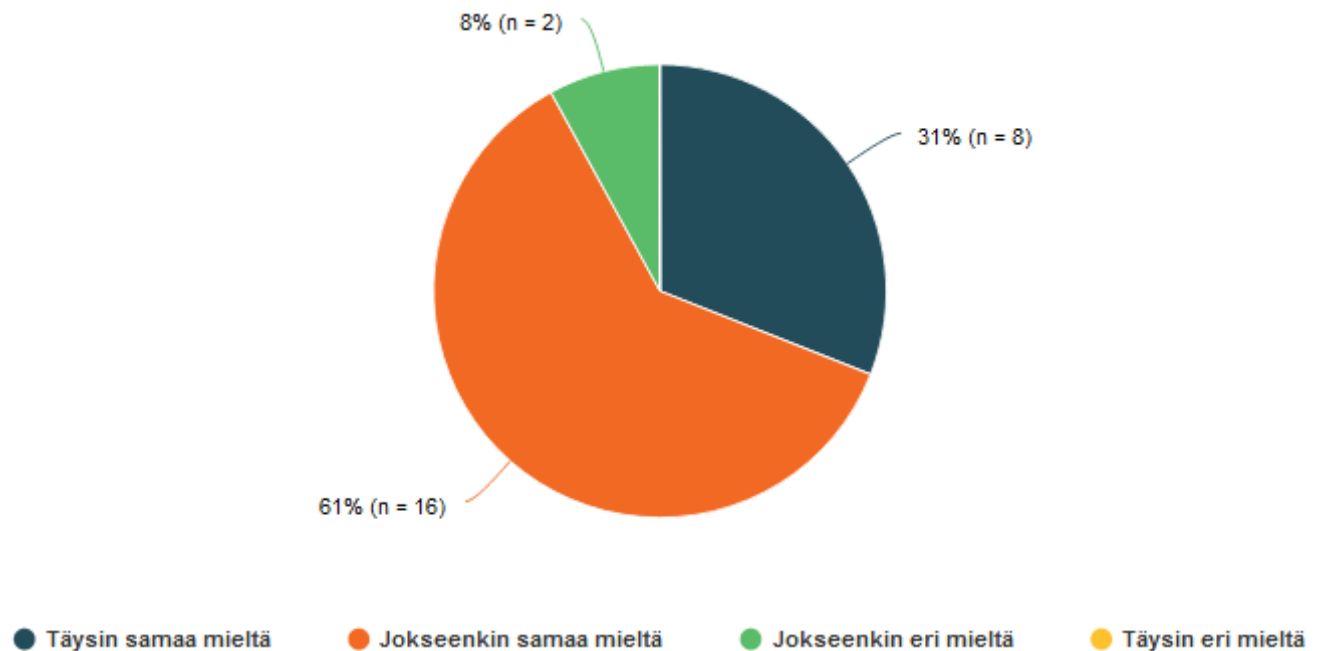
Kuvio 18. Arvostan työn tekemistä ja omien tulojen ansaitsemista enemmän kesätyökokemukseni myötä.

Nuoret pitivät vakituisen ja pitkäaikaisen työpaikan löytymistä tulevaisuudessa tärkeänä tavoitteena eikä yksikään nuori uskonut vaihtavansa työpaikkaa työurallaan useasti. 77 % nuorista piti vakituisen työpaikan löytymistä erittäin tärkeänä ja loput 23 % melko tärkeänä.

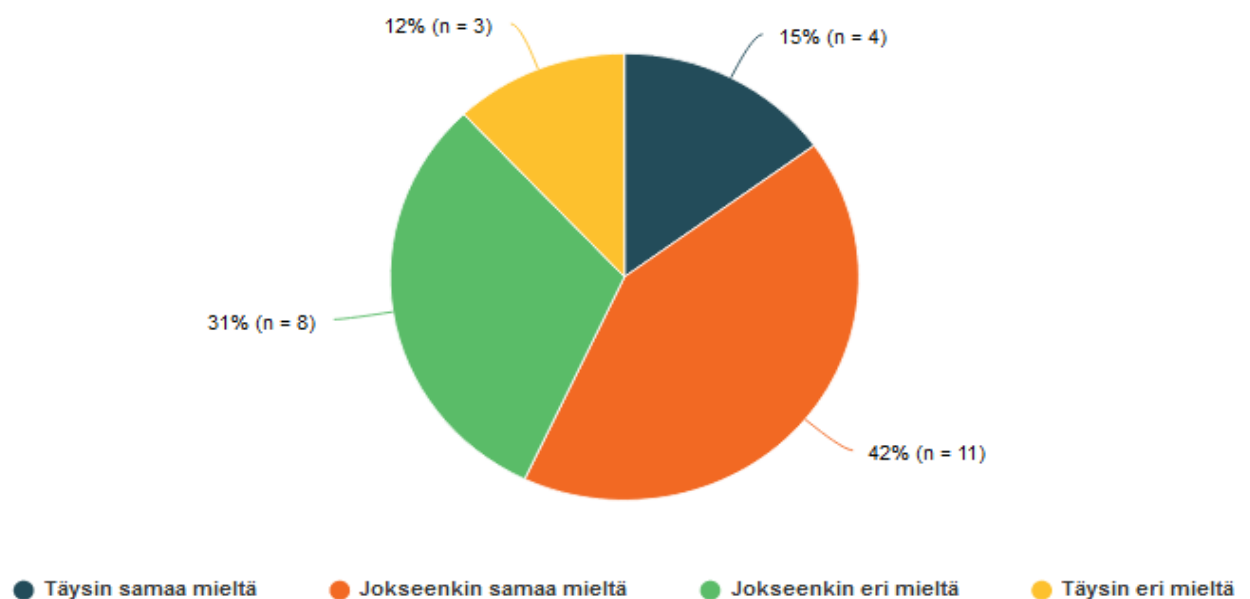
Kuvio 19. Pidän vakituisen ja pitkäaikaisen työsuhteen löytymistä tulevaisuudessa tärkeänä.

Melkein kaikki nuoret kokivat kesätyöllä olleen myönteinen vaikutus heidän itsetuntoonsa. 31 % nuorista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä, 61 % jokseenkin samaa mieltä ja 8 % jokseenkin eri mieltä.

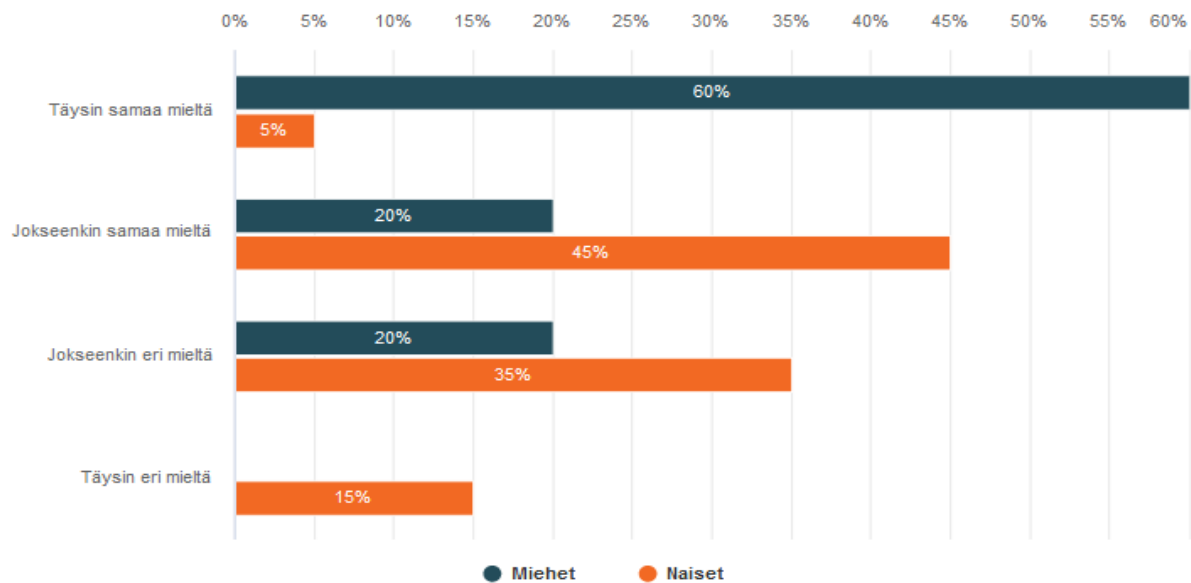
Kuvio 20. Koen kesätyöllä olleen myönteisen vaikutuksen itsetuntooni.

Yli puolet vastanneista näki yrittäjyyden mahdollisena vaihtoehtona työllistää itsensä tulevaisuudessa. 15 % oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä, 42 % jokseenkin samaa mieltä, 31 % jokseenkin eri mieltä ja 12 % täysin eri mieltä.

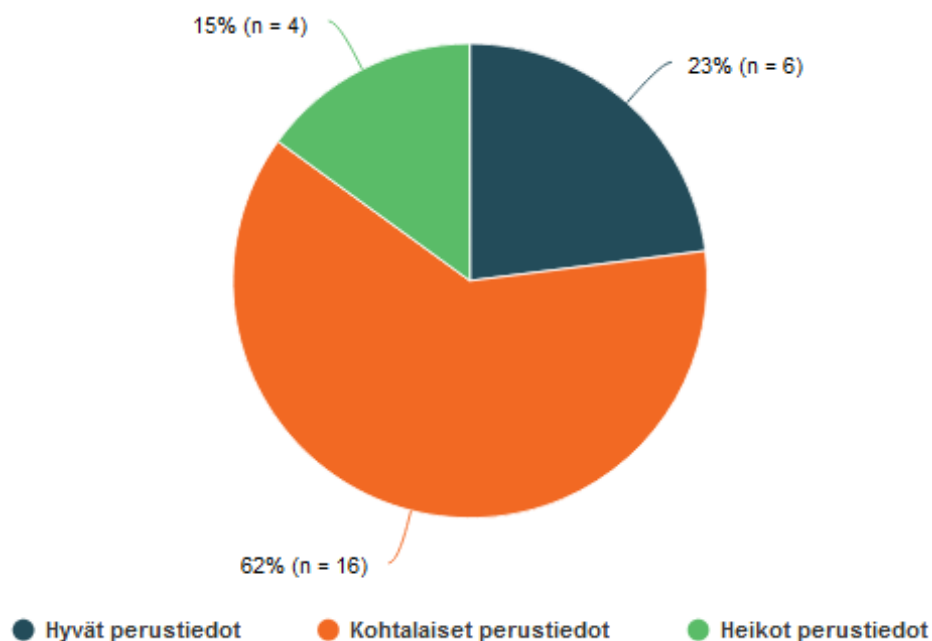
Kuvio 21. Näen yrittäjyyden yhtenä vaihtoehtona työllistää itseni tulevaisuudessa.

Miehet näkivät yrittäjyyden työllistää itsensä tulevaisuudessa selkeästi vahvemmin kuin naiset. Esimerkiksi väitteen kanssa täysin samaa mieltä olevien miesten määrä oli 60 % ja naisten 5 %.

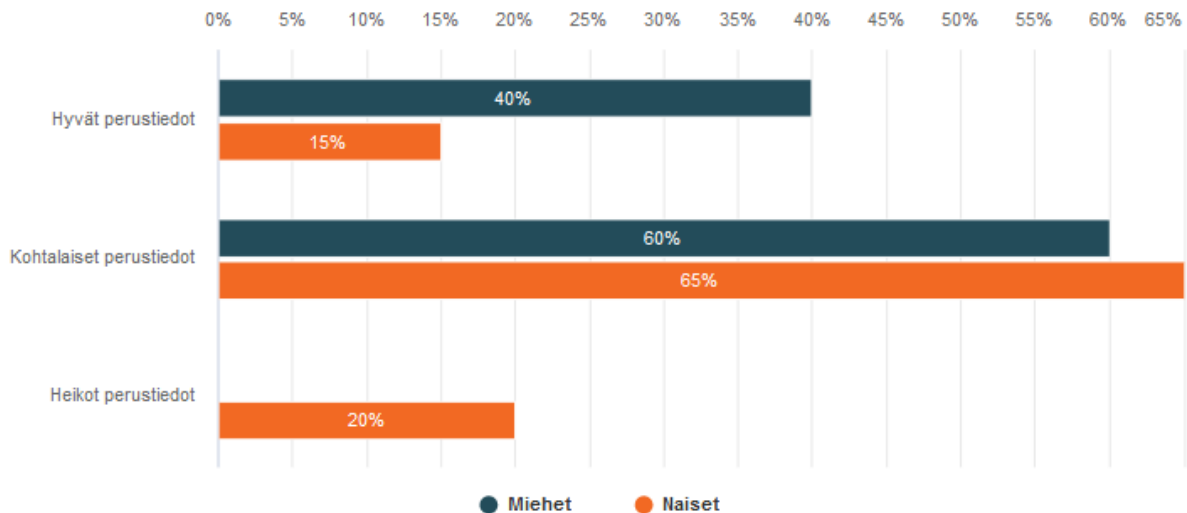
Kuvio 22. Naisten ja miesten vastausten erot edelliseen väittämään.

Yrittäjyyskasvatukseen liittyvässä kysymyksessä tiedusteltiin nuorten peruskoulusta saamiaan perustietoja yrittäjyydestä. 23 % koki saaneensa hyvät perustiedot, 62 % koki saaneensa kohtalaiset perustiedot ja 15 % koki saaneensa heikot perustiedot.

Kuvio 22. Koen saaneeni hyvät perustiedot yrittäjyydestä peruskoulussa.

Naisten ja miesten kokemukset peruskoulun antamista yrittäjyyteen liittyvistä perustiedoista vaihtelivat. Miehistä kaikki kokivat saaneensa vähintään kohtalaiset perustiedot yrittäjyydestä ja 40 % hyvät perustiedot. Naisista 20 % koki saaneensa heikot perustiedot, 65 % kohtalaiset perustiedot ja vain 15 % hyvät perustiedot.

Kuvio 23. Naisten ja miesten vastausten erot edelliseen väittämään.

Kaksi viimeistä kysymystä nuorille olivat avoimia kysymyksiä joista toinen oli tarkoitettu yrittäjänuorille ja toinen työntekijänuorille. Nuoria pyydettiin vastaamaan omin sanoin, että mikä oli hienointa ja opettavaisinta heidän kesätyökokemuksessaan sekä oliko kokemuksessa jotain negatiivista. Yrittäjänuorilta saatiin kolme vastausta:

- ”Saa itselleen rahaa ja yritys kokemusta”
- “4H-yrittäjänä on kivaa kun saa tehdä mistä pitää. Ja voin tehdä töitä kaverini kanssa. Negatiivista on kirjanpito ja verohallinnon paperityöt, mutta ne eivät kauaa aikaa vie. Isolta osin 4H-yrittäjyys on erittäin valaiseva kokemus”
- “Tietysti ihanat asiakaskohtaamiset ja kehujen saanti. En kokenut mitään erityisen negatiivista.”

23 työntekijänuoresta 21 vastasi avoimeen kysymykseen ainakin jotain. Työntekijänuorilta saatiin muun muassa seuraavanlaisia vastauksia:

- “Oli todella hienoa tienata itse rahaa, eikä vain saada sitä vanhemmilta. Kesätöiden takia tunnen olevani enemmän itsenäinen ja kokeneempi nuori.”

- *“Kesätyökokemuksessani hienointa ja opettavaisinta oli, että opin ymmärtämään entistä paremmin erityislapsia- ja nuoria sekä heidän tarpeitaan. Opin vähän myös tuntemaan kyseisiä lapsia ja nuori heidän luonteeltaan, mikä oli mielestäni todella mielenkiintoista. Viihdyin kesätyöissä hyvin, joten kokemuksessani ei ollut mitään negatiivista.”*
- *“Hienointa oli ehdottomasti ihmisten auttaminen. Oli ihan mahtava päästä juttelemaan uusille ihmisille, ketkä eri puolilta Suomea oli lähtenyt reissaamaan. Asiakaspalveluhommissa kyllä oppi sen että kärsivällisyys ja positiivisuus palkitaan. Kesätyökokemuksessani ei ollut lähes mitään negatiivista, kaikki jutut meni periaatteessa niin nappiin kun vaan voi, ja oon tosi kiitollinen siitä! Kun töitä teki hyvällä mielellä, vastoinikäymisetkään ei tuntunut mitenkään ylitsepääsemättömiltä. Erityisen kiitollinen oon meidän työnantajasta! Hän oli todella auttavainen ja positiivinen, ja se teki kesätöiden teosta tosi mukavaa. Aina sai luottavaisin mielin mennä töihin, kun tiesi että apua ja tukea saa helposti. Kaikin puolin hyvä kokemus!”*
- *“Parasta oli, että sain toimia itsenäisesti, mutta en ollut yksin. Pystyin tarvittaessa pyytää apua. Opin työssäni rohkeammaksi ja vastuullisemmaksi. Kesätyökokemuksessa negatiivista oli työn jatkuminen vielä kesäloman jälkeenkin.”*
- *“Mielestäni palkka oli hieman liian pieni verrattuna työmäärään ja sen laatuun. Minulta loppui joka päivä työt eikä niiden lisäksi oikein ollut muuta tekemistä. Opin kuitenkin tekemään fyysistä työtä ja olemaan itsenäisempi.”*
- *“No ainakin tiedän että en mene yhdistysten kautta enää kesätöihin. Jotenkin oli turhaa. Vähän ku ois menny töykkäriin kautta töihin. En ole koskaan mennyt mutta voin kuvitella että tuollaista se olisi. Minä hankin itse omat työpaikkani. Ei mut ihan kiva idea mutta jotenkin turhaa mennä jonkun yhdistyksen kautta ku muutenki saa töitä. Eihän se kaikille niin ole että töitä saisi mutta toisaalta sitten ei saa varmaan minkään yhdistyksenkään kautta. En silleen henkilö kohtaisesti ymmärtänyt pointtia tässä nyt mut. U do u ja sitä rataa. Töissään siis oli kivaa totta kai koska se nyt on vaan kivaa duunia mutta tää ysit töihin kampanja juttu oli jotanki nääh.”*

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Ysit töihin –projektia koskevasta kyselystä saatavia tuloksia vertailtaessa tärkein vertailun kohde oli vuoden 2019 Nuorisobarometrin tulokset. Kyselyn tuloksissa oli paljon Nuorisobarometrin tutkimusten kanssa samansuuntaisia vastauksia, vaikka Nuorisobarometrin kyselyihin vastanneiden ikähaarukka oli paljon suurempi ollen 15-29-vuotiaat. Ysit töihin – projektissa mukana olleet olivat 15- ja 16-vuotiaita.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Ysit töihin –projektin vaikutuksia nuoriin, heidän tulevaisuudensuunnitelmiin sekä asenteisiinsa. Kyselyn perusteella projekti on ollut positiivinen nuorten näkökulmasta. Vaikka kesätyökokemus oli ollut suurimmalla osalla positiivinen, oli silti selvä enemmistö sitä mieltä, että kesätyökokemus ei vahvistanut heidän haluaan mennä kyseiselle alalle tulevaisuudessa töihin. Tämä on linjassa Nuorisobarometrissäkin esiin tulleen elinikäisen oppimisen kanssa: nuoret pitävät elinikäistä oppimista ja opiskelua tärkeänä ja pyrkivät tulevaisuudessaan ehkä vaativampiin tehtäviin tai eri alalle kuin missä he työskentelivät Ysit töihin -projektissa. Kyselyyn vastanneiden nuorten usko pelkällä peruskoulututkinolla työllistymiseen oli myös varsin samankaltaista kuin Nuorisobarometrissä esitetystä samantyyppisessä kysymyksessä.

Ysit töihin –projektin myönteisestä vaikutuksesta nuoriin kielii myös 7. kysymyksen vastaukset (s. 31) joissa peräti 92 % nuorista oli sitä mieltä, että kesätyö on itsenäistänyt heitä ja opettanut heille tärkeitä taitoja tulevaisuutta varten. Voidaan myös ajatella Ysit töihin -projektilla olevan yhteiskunnallisia hyötyjä, koska melkein kolmasosa (31 %) koki asenteensa työttömyyskorvauksilla ja muilla sosiaalietuuksilla elämiseen muuttuneen kielteisemmäksi kesätyökokemuksensa myötä. Tulos on tietenkin vain suuntaa antava otoskoon ollessa suhteellisen pieni. Samoin yli kolme neljäsosaa kyselyyn vastanneista nuorista arvosti omien tulojen ansaitsemista enemmän kesätyökokemuksen myötä. Projektien kuten Ysit töihin voidaan siis ajatella olevan yhteiskunnallisetkin hyvin tärkeitä, kun ihmisiä kannustetaan ja opastetaan töiden tekemiseen jo nuorella iällä.

Toisin kuin Nuorisobarometrin kyselyissä minun tekemän tutkimuksen perusteella nuoret eivät ajattele vaihtavansa työpaikkaa useasti työuransa aikana. Yksikään kyselyyni vastanneista nuorista ei vastannut näin vaan he pitivät vakituisen ja pitkäaikaisen työpaikan löytymistä todella tärkeänä.

Nuorisobarometrissä tuli esiin työn vaikutus ihmisen itsetuntoon. Työttömillä oli usein vaikeuksia itsetunnon kanssa ja myös minun tutkimukseni tulokset kertovat työn merkityksestä ihmisen itsetuntoon. Vain 8 % kyselyyn vastanneista oli eri mieltä siitä, etteikö kesätyö olisi parantanut heidän itsetuntoaan.

Kuten jo opinäytetyössä aiemmin mainittiin, on yrittäjyydestä tulossa Nuorisobarometrin ja Haanpään ja Tuppuraisen mukaan varteenotettava vaihtoehto nuorten työllistymiselle. Tämä näkyi myös Ysit töihin -projektissa mukana olleiden nuorten vastauksissa. Yli puolet vastanneista piti yrittäjyyttä yhtenä vaihtoehtona työllistää itsensä tulevaisuudessa. Nuorten yrittäjyys on siis selvässä nosteessa. Teoriaperustassa tuli esiin se, että miehet ovat taipuvaisempia yrittäjyyteen kuin naiset. Tämä tuli esiin myös minun tutkimuksessani. Miehistä 80 % piti yrittäjyyttä yhtenä vaihtoehtona työllistää itsensä tulevaisuudessa kun taas naisten kohdalla osuus oli vain 50 %. Kyselyni mukaan miehillä yrittäjyys oli myös suhteellisesti yleisempää kuin naisilla. 20 % miesvastaajista oli yrittäjiä kun taas naisvastaajista vain 10 % oli yrittäjiä.

Nuorisobarometrin mukaan alle puolet haastatelluista kokee saaneensa hyvät tai kohtalaiset perustiedot yrittäjyydestä oppilaitoksissa. Minun tekemässä kyselyssä lukemat olivat paremmat. 85 % nuorista koki saaneensa ainakin kohtalaiset perustiedot yrittäjyydestä. Tähän voi vaikuttaa tietenkin se, että minun haastateltavat ovat vasta käyneet peruskoulun ja Nuorisobarometrissä ikähaarukka oli suurempi eli vanhemmat nuoret ovat saattaneet saada heikompaa yrittäjyyskasvatusta sen merkityksen voimistuessa vasta viime aikoina ja näin heikommat perustiedot yrittäjyydestä.

Kyselyn kohderyhmän nuoresta iästä huolimatta myös avoimiin kysymyksiin saatiin hyviä ja kattavia vastauksia. Vastauksissa kävi useassa kohtaa ilmi, että kesätyökokemus on ollut hyvin opettavainen ja valaiseva. Myös kesätyön itsenäistävä vaikutus tuli hyvin esille useissa vastauksissa. Avointen kysymysten kaikki vastaukset ovat liitteissä.

Opinäytetyön tavoitteena oli selvittää nuorten kokemuksia Ysit töihin -projektista ja siinä onnistuttiin hyvin. Toimeksiantajan toive oli, että kvantitatiivinen tutkimus suoritetaan noin 20–30 nuorelle ja lopulta kyselyyn saatiin vastaamaan yhteensä 26 nuorta. Alkuun nuorten saaminen vastaamaan kyselyyn oli melko vaivalloista, mutta kärsivällisesti 4H-yhdistyksiä haastattelusta muistutamalla alkoi kyselyyn vastanneitakin lopulta kerääntyä. Tältä osin tavoite saavutettiin siis hyvin.

Vaikka haastateltavien joukko oli suhteellisen pieni, saa toimeksiantaja tästä työstä arvokasta palautetta nuorten kokemuksista projektista.

Ajankäytön kannalta opinäytetyö onnistui myös suunnitellusti. Suunitelma oli kesäkuussa aloittaa kirjoittamaan teoriaperustaa ja elokuun ohjausseminaarin jälkeen alkaa kerätä empiiristä aineistoa. Tutkimussuunnitelman mukaan aijoin osallistua esitysseminariin lokakuun lopulla ja esitysseminari järjestettiin 15.10.2020 eli olen pysynyt hyvin aikataulussa. Keskeisimmistä tutkimustuloksista laadin myös Powerpoint –esityksen 4H:lle.

LÄHTEET

Haanpää, L. & Tuppurainen, S. 2012. Nuoret yrittävät. Helsinki: Hakapaino.

Haapala, L. 2016. Joustava työ, epävarma elämä. Keuruu: Like Kustannus Oy.

Hinkula, L. 2018. Asenne työhön on murroksessa, eivätkä kaikki halua pitkiä työsuhteita – Halu elämyksiin menee yhä useammin työelämän edelle jo kesätöistä lähtien. Viitattu 4.9.2020, <https://yle.fi/uutiset/3-10274330>.

Hämäläinen, U. & Tuomala, J. 2013. Faktaa nuorisotyöttömyydestä. Viitattu 20.9.2020, https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148916/vatt_policybrief_22013.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Mikkilä, J. 2020. Merkkejä uuden sukupolven yrittäjyydestä. Teoksessa Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura, Nuorisotutkimusverkosto & Opetus- ja kulttuuriministeriö (toim.) Hyvää työtä! - Nuorisobarometri 2019. Painotalo Varteva, 207-217.

Oulun kaupunki, 2020. Yrittäjyyskasvatus – Työelämätaidot ja yrittäjyys. Viitattu 8.7.2020. <https://www.ouka.fi/oulu/yrittajyyskasvatus/etusivu>.

P. Pyöriä, S. Ojala, T. Saari & K. Järvinen. 2017. Nuoret työlämässä. Teoksessa P. Pyöriä (toim.) Työelämän myytit ja todellisuus. Tallinna: Gaudeamus Oy, 81-99.

Rissanen, T. 2017. Yrittäjyys on täyttä elämää. Kuopio: Kevama Oy.

Ritakallio, T. 2016. Toimitusjohtaja. Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. Videohaastattelu. Viitattu 3.9.2020, <https://areena.yle.fi/1-3274655>.

Tilastokeskus, 2020. Ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta suorittamassa olevien nuorten osuus. Viitattu 6.7.2020. https://www.stat.fi/meta/kas/ei_tyossa__koul.html.

Tilastokeskus, 2020. Työllisyys ja työttömyys syyskuussa 2007. Viitattu 10.7.2020. https://www.stat.fi/ajk/tiedotteet/v2007/tiedote_025_2007-10-23.html.

Työ- ja elinkeinoministeriö, 2019. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemys Suomen työmarkkinoista. Viitattu 4.9.2020, http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161398/TEM_4_2019_TEM_n%C3%A4kemys_Suomen_ty%C3%B6markkinoista.pdf.

4H, 2020. Arvot. Viitattu 16.6.2020. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/arvot/>.

4H, 2020. Historia. Viitattu 15.6.2020. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/organisaatio/historia/>.

4H, 2020. Nuorisotyön perusteet. Viitattu 15.6.2020. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/4h-nuorisotyön-perusteet/>.

4H, 2020. Strategia. Viitattu 15.6.2020. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/strategia/>.

4H, 2020. Ysit töihin 2020. Viitattu 16.6.2020. <https://4h.fi/4h-jarjestona-2/jarjeston-toiminta/hankkeet/ysit-toihin/>.

Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura, Nuorisotutkimusverkosto & Opetus- ja kulttuuri-ministeriö, 2020. Hyvää työtä! - Nuorisobarometri 2019. Viitattu 2.7.2020. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2020/06/nuorisobarometri2019-netti.pdf>.

Vanttaja, M. & Järvinen, T. 2006. Oppiminen ja identiteetti muuttuvassa yhteiskunnassa. Teoksessa J. Mäkinen, E. Olkinuora, R. Rinne & A. Suikkanen (toim.) Elinkautisesta työstä elinikäiseen oppimiseen. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy, 27-42.

LIITTEET

TUTKIMUKSEN KYSELYLOMAKE

LIITE 1

Kysely Ysit töihin -projektista

1. Ikä?

_____

+ Lisää kysymys

+ Lisää tekstiä/kuvia

 Lisää :

2. Sukupuoli?

- ☐ Mies
- ☐ Nainen
- ☐ Muu

3. Työskentelitkö Ysit töihin -projektissa työntekijänä vai yrittäjänä?

- ☐ Työntekijä
- ☐ Yrittäjä

_____

+ Lisää kysymys

+ Lisää tekstiä/kuvia

4. Kesätyökokemukseni oli yleisesti ottaen positiivinen

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

5. Kesätyökokemukseni vahvisti haluani päästä tulevaisuudessa kyseiselle alalle töihin

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

————— + Lisää kysymys + Lisää tekstiä/kuvia Lisää sivunvaihto —————

6. Uskon kesätyökokemukseni perusteella, että voin työllistyä jatkossakin pelkällä peruskoulutuksella

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

7. Koen kesätyön itsenäistäneen minua ja opettaneen tärkeitä taitoja tulevaisuuttani varten

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

————— + Lisää kysymys + Lisää tekstiä/kuvia Lisää sivunvaihto —————

8. Asenteeni työttömyyttä kohtaan ja työttömyyskorvauksilla/muilla etuuksilla elämiseen muuttui kesätyökokemukseni myötä

- ☐ Asenteeni muuttui kielteisemmäksi
- ☐ Asenteeni työttömyyttä kohtaan ei muuttunut

9. Arvostavan työn tekemistä ja omien tulojen ansaitsemista enemmän kesätyökokemukseni myötä

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

————— [+ Lisää kysymys](#) [+ Lisää tekstiä/kuvia](#) [📄 Lisää sivunvaihto](#) —————

10. Pidän vakituisen ja pitkäaikaisen työsuhteen löytymistä tulevaisuudessa tärkeänä

- ☐ Erittäin tärkeänä
- ☐ Melko tärkeänä
- ☐ En kovin tärkeänä
- ☐ Luulen, että tulen vaihtamaan työpaikkoja useasti

11. Koen kesätyöllä olleen myönteisen vaikutuksen itsetuntooni

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

————— [+ Lisää kysymys](#) [+ Lisää tekstiä/kuvia](#) [📄 Lisää](#)

12. Näen yrittäjyyden yhtenä vaihtoehtona työllistää itseni tulevaisuudessa

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

13. Koen saaneeni hyvät perustiedot yrittäjyydestä peruskoulussa

- ☐ Hyvät perustiedot
- ☐ Kohtalaiset perustiedot
- ☐ Heikot perustiedot

————— + Lisää kysymys + Lisää tekstiä/kuvia Lisää sivunvaihto —————

14.

Mikä oli hienointa ja opettavaisinta 4H-yrittäjyydessä? Oliko kokemuksessa jotain negatiivista?

☐ En toiminut yrittäjänä

☐ Kerro omin sanoin:

15. Mikä oli hienointa ja opettavaisinta kesätyökokemuksessasi? Oliko kokemuksessa jotain negatiivista?

☐ En toiminut työntekijänä

☐ Kerro omin sanoin:

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Kerro omin sanoin:	Saa itselleen rahaa ja yritys kokemusta
Kerro omin sanoin:	4H-yrittäjänä on kivaa kun saa tehdä mistä pitää. Ja voin tehdä töitä kaverini kanssa. Negatiivista on kirjanpito ja verohallinnon paperityöt, mutta ne eivät kauaa aikaa vie. Isolta osin 4H-yrittäjyys on erittäin valaiseva kokemus
Kerro omin sanoin:	Tietysti ihanat asiakaskohtaamiset ja kehujen saanti. En kokenut mitään erityisen negatiivista.
Vastausvaihtoehdot	Teksti
Kerro omin sanoin:	Hienointa ja opettavaisinta kesätyökokemuksessa oli oma-aloitteinen työ.
Kerro omin sanoin:	Rankka työ maksaa takas
Kerro omin sanoin:	Oli todella hienoa tienata itse rahaa, eikä vain saada sitä vanhemmilta. Kesätöiden takia tunnen olevani enemmän itsenäinen ja kokeneempi nuori.
Kerro omin sanoin:	Opin arvostamaan ravintola-alaa Enemmän
Kerro omin sanoin:	Kesätyökokemuksessani hienointa ja opettavaisinta oli, että opin ymmärtämään entistä paremmin erityislapsia- ja nuoria sekä heidän tarpeitaan. Opin vähän myös tuntemaan kyseisiä lapsia ja nuori heidän luonteeltaan, mikä oli mielestäni todella mielenkiintoista. Viihdyin kesätoissa hyvin, joten kokemuksessani ei ollut mitään negatiivista.
Kerro omin sanoin:	Oppi uusia asioita
Kerro omin sanoin:	Opettavisinta oli vastuun ottaminen. Hienointa oli asioiden suunnittelu ja toteutus. Kesätyökokemuksessani ei ollut mitään negatiivista.
Kerro omin sanoin:	Näin eri näkökulman ravintola-alaan ja arvostan sitä enemmän.
Kerro omin sanoin:	En tiedä.
Kerro omin sanoin:	Hienointa oli ehdottomasti ihmisten auttaminen. Oli ihan mahtava päästä juttelemaan uusille ihmisille, ketkä eri puolilta Suomea oli lähtenyt reissaamaan. Asiakaspalveluhommissa kyllä oppi sen että kärsivällisyys ja positiivisuus palkitaan. Kesätyökokemuksessani ei ollut lähes mitään negatiivista, kaikki jutut meni periaatteessa niin nappiin kun vaan voi, ja oon tosi kiitollinen siitä! Kun töitä teki hyvällä mielellä, vastoin käymisetkään ei tuntunut mitenkään ylitse-pääsemättömiltä. Erityisen kiitollinen oon meidän työnantajasta! Hän oli todella auttavainen ja positiivinen, ja se teki kesätöiden teosta tosi mukavaa. Aina sai luottavaisin mielin mennä töihin, kun tiesi että apua ja tukea saa helposti. Kaikin puolin hyvä kokemus!
Kerro omin sanoin:	Ei ollut. Kaikki sujui hyvin.
Kerro omin sanoin:	Oma-aloitteisuuden harjoittelu ja työtehtävien itse etsiminen
Kerro omin sanoin:	Parasta oli, että sain toimia itsenäisesti, mutta en ollut yksin. Pystyin tarvittaessa pyytää apua. Opin työssäni rohkeammaksi ja vastuullisemmaksi. Kesätyökokemuksessa negatiivista oli työn jatkuminen vielä kesäloman jälkeenkin.
Kerro omin sanoin:	Hienointa oli mielestäni asiakkaiden positiivinen palaute, sillä toimin asiakaspalvelijana.
Kerro omin sanoin:	Sai hyvän kokemuksen ensimmäisestä kesätyöstä
Kerro omin sanoin:	Mielestäni palkka oli hieman liian pieni verrattuna työmäärään ja sen laatuun. Minulta loppui joka päivä työt eikä niiden lisäksi oikein ollut muuta tekemistä. Opin kuitenkin tekemään fyysistä työtä ja olemaan itsenäisempi.

Kerro omin sanoin:	.
Kerro omin sanoin:	sai olla vastuussa asioista ja tehdä itsenäistä työtä
Kerro omin sanoin:	No ainakin tiedän että en mene yhdistysten kautta enää kesätöihin. Jotenkin oli turhaa. Vähän ku ois mennä työkkäriin kautta töihin. En ole koskaan mennyt mutta voin kuvitella että tuollaista se olisi. Minä hankin itse omat työpaikkani. Ei mut ihan kiva idea mutta jotenkin turhaa mennä jonkun yhdistyksen kautta ku muutenki saa töitä. Eihän se kaikille niin ole että töitä saisi mutta toisaalta sitten ei saa varmaan minkään yhdistyksenkään kautta. En silleen henkilö kohtaisesti ymmärtänyt pointtia tässä nyt mut. U do u ja sitä rataa. Töissään siis oli kivaa tottakai koska se nyt on vaan kivaa duunia mutta tää ysit töihin kampanja juttu oli jotanki nääh.
Kerro omin sanoin:	Omatoimisuus
Kerro omin sanoin:	Opin uusia asioita